

Rõhutute Hääl

Tallinna Ametiühisuste Kesknõukogu Häälekandja.

Tellimise hind:
20 marka kuus
Üksik nr. 5 m.

Ilmub igal neljapäewal.

Toimet. ja talit.
Töölise majas,
S. Karja tän. 13.

Nr. 3.

25. nowembril 1920.

Nr. 3.

Sisukord: Üheskütse: „Proletaarlased, minge hääletama!“ jne. — Sotsiaalsed surmaoel sed krambid. — Misda töötavad jätid tööliste? — Paratamata paratamatus ja leppimine paratamatuslega. — Kas Krimmi parun jääb wita maksks? — Suwitam ja õpetik nimekiri. — Kes on maatööliste kardetawam waenlane? — Tehem põrgut! — Kunst riiki walitseja. — Wägip. Iga wedamise taltermaa. — Müübid' hinged. — Noofige wälja! — Mõned sõnad raudtee lastele. — Sgalühel ana häda. — Appihüüe elawate hauatambriks. — Rõudke nende wabastamist! — Puudujääk — hõlmetuleks. — Tallinna Ametiühisuste Kesknõukogu poolt torraldatud kõnekoosolek 12. now. 1920. a. — Tartu ametiühisused walimiste eel. — Kõige puhtam neitsi.

Proletaarlased, minge hääletama!
Proletaarlased, hääletage oma Kesknõukogule!
Sellega hääletate teie töörahwa wõimu poolt!
Iga hääl Kesknõukogule —
on kirstunaelaks kodanlusele!

Geesti proletaarlased!

Kui teie tahate palgatööorjad olla; kui teie tahate, et teie seljast üllitaks kahel-
jas nahk; kui teie tahate, et weelgi juurde
signeks lihawaid matsi kereksid, keda tores-
dad täkud gummitrekwidid sõidutawad; kui
teie tahate, et waateakendele weelgi sig-
neks ukuseasju, mis tööliste käed wal-
mistanud ja päewawargate tujuude rahul-
damiseks määratud, kuna teil leiawoorn-
leiski wõtta ei ole; kui teie tahate, et
piits igawesti plakuts teie turjal ülbe
naeen saatel herrastemajast; kui teie ta-
hate tuhandete tapetud tööliste kalms-
küngastele nussi tuhandeid lisaks; kui teie
tahate oma paremaid wendi Tšborzki sõi-
dutada, Purri kätte anda; kui teie tahate
igawesti Pääside, Tõnissonide, Strand-
mannide, Hellatite palgaliste rusikate all
wingerdada ja troosti leida juudase R.
Ahti sõnawalinguistest; kui teie tahate hirs-

witada iseenda üle ja teotuseks olla oma
klassile, —

**liis hääletage kodanliste
ehk jätid nimekirjadele!**

See on üks leer.

Reist Pääsini, Martnast Teemantini,
Astisti Laidonerini.

Selles leeris ei ole wahet Gebrea ega
Greeka mehe wahel. Nad on kõik tööliste
werek ristitud wennad. Meid seob ühine
minewik, ühine olewik, ühine tulewik.

Nende hüüdsõna on kapitalistilise
turnamisekorra ülesehitamine.
Meie hüüdsõna on turnamise ära-
taotamine.

Nende hüüdsõna on tööliste or-
jastamine.

Meie hüüdsõna on tööliste wa-
bastamine.

Meie ja nemad — kaks waennulist ma-
llma, kelle wahel ei wõi olla kokkulepet!

Mis on nad melle anuud peale pelliste lubaduste?

Sõidikutesse on nad meid pannud. Kõik on nad meie kaela peale wajutanud.

Keda wabastas nende wabastusejõdda? Kurnaja känd wabastas see jõda!

Kellele andis maad nende asutaw kogu?

Mahalastele soode ja rabade serwal!

Kellele andis leiba nende wallitus?

Neile, kes ei külwa, kes randa ei tao, kes warasid ei luo!

Kelle najal püüis sõjaseadus juba kolme weerand aastat peale „rahutegemist“?

Sotsidest maaliiduni on kõik parteid selles jüüdi!

Kes toimetab tööliste mahalastmist?

Sotsid ütlesid asutawas kogus, et „rahwawallitus“ ilma selleta püüda ei saa! Ja teistel wõllameistri parteidel ei jäänud muud üle, kui heakskiitwast wallida.

Proletaarlased! Häältagem siis maha need nälgijad, riisujad, kroonuwargad, wiljahinna tõstjad, Cesti margakarsti kullajad, tööliste näljutajad, wõõrast wae wass ja higist raswaläinud jäärad ja nende sotsialdemokraatlikud abimehed ja esimaadlejad!

Proletaarlased!

Häältagem maha need demokraatlikud

seaduseandjad, kes paragrafi ei leidnud parunitele ja Isborni mõrtsukatatele, aga töölist rõhuvad ja huffawad ilma ühegi paragrafita!

Miks peame meie oma turja paenusama nende wõimn alla!

Miks peame meie kumardama nende ebajumalaid, mis kullast niferdatud ja tinarahet sülitawad meie peale!

Nende wallitus on klassiwallitus. Nende riik on klassiriik. Nende õigus ja kohus on kurnajate klassi omawoli ja omakohus.

Meie tahame wabad olla!

Meie tahame inimesed olla!

Küllalt on nannatud sõidikutid! Küllalt on ohwrid toodud weristele rõhujatele!

Punaste tööliste rõhwa saatmine riigikogusse saab mõjuwaks sammuks tööliste enesewabastuse wõitluses.

Proletaarlased! See on üks neist tõstetangidest, millega me kuldwassika tema troonilt maha paiskame!

Käed külge, tahmanööd!

Käed külge, töörahwa posjad ja ühtred!

Kõik häälteid Reikndukogule!

Sotside surmaeelsed krambilid.

Mis puhus sotside wähma asutawas kogus kõige suuremaks rühmaks? Siin ei wõi kahte wastust olla. Punaste sõjaline liitasaamine — Soome „abiwägede“, Cesti kaitsepataljonide, admiral Piika soomusrongide sõjalised wõidud. Töörühwa hulgas — ära wägistatud, ära peteitud — panid kõik oma lootused wallimiskasti ja „number kahe“ peale. See puhus sotsialdemokraatlike konna suureks. Nüüd on ta tõhsti läinud ja elab oma suuremise päewi. Tema leht, tema kõnemehed kirjutanwad ja kõnelewad weel, aga — see ei ole muud, kui surmaeelsed siputused. Aga au, kellele au tuleb anda! Sõegi surses on sotsid kranuks jäänud oma kriukatetele.

See on kriika, kui „Sotsialdemokraat“ üttab:

„Need töölist, kes weel mitte sotsialdemokraatide poliitikast ei osta dieti aru saada ja ikka weel enamlaste poole kalduwad — need häältagu julgesti Ameti-

ühisuste Reikndukogu nimekirja pooli! Aga ei milgi tingimisel iseseiswate pooli!“

Mis see on?

See on wale peale rajatud silmatirjalik üleskutse!

Kui sotsidel meeles oleks mõlkunud need töölist, kes „ikka weel“ enamlaste poole hoiawad, siis ei oleks nad niisuguste üleskutsetega mitte maha saanud. Nende tööliste wastu, kes „ikka weel“ kommunismuse poole hoiawad, on Hellati partei seltstilisest lootusest teist keelt kõnelema. Seda keelt on kõnelema kindral Põdderi ja Jaan Teemanti suur läbi, siis Hellati lõugadega. Seda keelt on kõnelema sõjaseaduse ja sõjawassjakohtu määrustes. Ja nende peale, kes seda keelt kuulda wõtta ei tahtnud, wõid „ikka weel“ enamlaste poole hoidid, on siis tina sülitatud püssidest ja kuulipildujatest.

Nad wiisid Ametiühisuste kongressi Isborni ja saatsid siis Reikndukogule ka-

lma: kas ikka veel hoiate enamlaste poole?

Nad saatsid 61 maalt wälja ja see oli aus ühiskmine: kas ikka veel hoiate enamlaste poole?

Nad tõid meie fm. Soansu maja katusest maha ja uuesti küsiti — püsija paugutades ja luid murdes: kas ikka veel hoiate enamlaste poole?

Alga alates jooksid suurest mõtusest töörahwa üle ajutawa logu walimistel, on sotsialdemokraatide poliitilist dieeti arusaamine päewast päewa liigesti kaswanud. Tuntü ära, kes jooksid dieeti on, ja järjest kaswawa hooga mühises üle maa proletaarlaste juust häwitaw surmawõhus: **Suudafedi!** Sellepärast mõib jutt olla ainult nendest töölistest, kes arüüd uuesti enamlaste poole on pööranud sotsialdemokraatia peitepoliitika koolist läbi käies. Jooksid on pankrotti jäänud, nende partet on kofku wariseanud. Nende hillsuus on muutunud nende häbiks.

Alga oma walekuse ja kelmi iseloomude on jooksid truuts jäänud kunni oma partet surmatunnini, mille elawateks tunnistajateks nad ise on.

Selle asemel, et rääkida töölistest, kes sotsialdemokraatide poliitilist oma naha peal on oskanud dieeti arusaada, jamawad nad töölistest, kes nende poliitilist „weel mitte dieeti“ arusaada ei oska. Selle asemel, et rääkida töölistest, kes uuesti on enamlaste poole kaldunud, räägiwad nad töölistest, kes „ikka weel“ enamlaste poole kaldunud.

Sellepärast ütleme meie, et jooksid üleskuse on wale peale rajatud.

Alga ta on ka ilmakirjalik! Sest see üleskuse on promokatoorlik! Kaks päewa enne seda kui Reskndukogu nimekirja eest hääletama üles kutsuda, (16. novembril) kirjutas seesama „Sots“:

„Meie usume kindlasti, et Eesti töölistes kainemad on, kui kommunistlised ja „iseiseiwad“ meelitajad: Kommunistide ja iseiseiwate toetamine tähendab koduõja wiletsuste ja wõõra mõimu alla langemise mõimaluste ligemale toomist.

Nende wastu peab igamees mõittema . . .“

Seasamas maalib „Sots“ koduõja toeduste pildi, mis pappide põrguwalu piltidest maha kirjutatud: tuleb üleüldine wiletsus; tööstus häwineb lõpulikult; keda koduõda ei tapa, selle häwitab nälg; sadamad sulutakse Finni; wert wõolaks lõbena; Inglise sõjalaewad pommitaks Tallinna rufuhunnituleks; selle kannul tu-

lets Golt oma lainedwehtriga ja parunitega.

Eis ole hirmus!

Eis ole arusaadaw, et head jooksid „igamees“ kutsuwad kurdade kommunistide wastu mõitlemal!

Kas jõudsid aga jooksid üle kabe hü otsusele, et Reskndukogul kommunistidega midagi ühist ei ole?

Ei!

Kaks päewa hiljem — üleskuse Reskndukogule hääletama — põhjendawad nad oma üleskuse just Reskndukogu kommunismusega ja kirjutawad:

„Tallinna Ametiühisuste Reskndukogu kandidaadid . . . on puhtad ja õiged kommunistid . . ., neil on oma waadetega ja idearwamisega tõsi taga.“

„Sots“ teeli tähendab see seda, et Reskndukogu kandidaatidel on tõsi taga koduõja wäljakutsumisega, mille pärast töölistes neile hääletagugi!

Kes niimõisi kirjutab, see on promokatoor.

„Täna üles kutsuda, et „igamees“ — kommunistide kui koduõja õhutamata wastu mõitleks; täna üleskida, et kommunistide toetamine tähendab koduõja ligemale toomist ja — homme hüüda: hääletage kommunistidele, sest iseiseiwad on wiletsjad mehed (maidugi ka koduõja kuhhes!) — see tähendabki tööliste promokatoorimist.

Mis on selle promokatoorimise siht? Ja — keda toetawad jooksid, kui nad üles kutsuwad Reskndukogule hääletama?

Nad toetawad mitte Reskndukogu, waid kodanlust.

Kuidas nii? Kas on siis Reskndukogule hääletamine kodanlaste toetamine? Maidugi mittel! Sest asi on teisel: jooksid tahawad oma üleskusega töölisti niisasti Reskndukogule kui ka iseiseiwatele hääletamast ära peletada!

Jooksid on kodanlaste agentid. Kodanlaste agentidena on nende ülesanne kodanlaste seisukohti riigikogu walimistel kindlustada, walijaid oma poole üle meelitades. See läks neil ajutawa logu walimistel hästi korda. Nad õngitsetid suure pettuse mõrraga 152.000 häält kofku ja andsid need — enamasti — tööliste hääled terwelt kodanlaste ära. Tunnistaksid endid siis Mihkel Martna juu läbi awalikult ja wäga justunult kodanlaste Sioni wahiideks. Männates niisid walimiste tihutusreijudele mõõda maad, kõneledes „Estonlas“ ja õegi raudteewabrikus tühhadele ruumidele, nähes igalpool

ööliste põigust ja — paremal korral — umbusk, on Reid, Astid ja Martnad — need kavalad, aga rumalad naised — ära näinud, et kodanlust riigikogu valimistel enam nende võtetega teenida ei saa, mis ajutava loogu valimistel. Ja siis tehti „Sotfi“ toimetuse kaas plaan: 1) iseseisvaid jossialistid kommunistlike nuiaga maha löüa ja 2) üles kutsuda koduõjameestele hääletama!

Selle plaani esimese jao teostamiseks loigati „Kommunistid“, „Kommunistid“ lendlehtedest, „Edasist“ ja „Rõhutate Säälest“ kõik libedamad kohad välja, mis iseseisvate paendulise waku on kirjutatud, keebitti need ritta ja — nagu hunt lamba nahasse poob, nii pugestid jossid kommunistide nahasse. Nad hakkasid suurelõnalise „Sotfi“ kuulutama: Kommunistid ütlevad, et iseseisvaid kühgulle ei võlbal häbi Gesti töölisteklassile, kui ta iseseisvatele hääletab!

Meie paneme jossidele põigiti küsimise ette: Miks ei arvusta teie iseseisvaid oma nimel? Miks ehite ennast võõraste jutgedega?

Meil ei ole waja nende nadikaelte wadust ära wõtta. Me mõistame iegi, miks jossid endale j wõõrselt nuta laenasid, et iseseisvaid löüa! Nad teawad, et nende firmal on hägewa juudaste urba kuulsus! Nad teawad, et äraandjaid ütski aus proletarlane ei arsu! Nad teawad, et ütski aus tööline kommunistidid selmits ei pea ta — jellepärast nad kommunistidid tunnistajateks iseseisvate wastu kutsuwadki! Sellepärast nad kommunistide selja taga peetu pugeda püüawadki!

Teiste seljatagant oma äraandlikka talalalunginisti ette wõtta — just see on josside partei iseloom. Nad on tööliste kaks aastat weristanud. Aga — kuulake, mis nad kõnelewad ja kirjutawad! Nema ei ole töörahwal ühtki juukse karwa tõwerdanud!

Gstti oli Päts jabur, siis tegid paar loomuswongi ohwiheri Tšhorstis hullu tembu. Nende Hellat aga oleks selle wõpärast oma karwa kirkunud, kui see nii wäga walus poleks! Ja nemad ise oleks liist niisama palju wafarand walanud kui werd walatud on, kuid nutmine rikub silmi, jossidel aga on filmi waja, et kaugele — mitme saja aasta peale ette näha, mis ätieti töölisteklassi kuludele wastab!

Kodanlus on weristanud, nemad aga on õige rahwawalituse eest kodanluse wastu wõhdelnud ja on hel alal kaks suu-
... wõitu saanud: 1) 102 et qntud mitte

hohu kätte, waid saadeti inimlikult wälja; 2) jossid said Pagari unlitfa üle hiltgawa wõidu — wõidi kaitsepolitsei.

Sotfid püüawad iseseiswaid löüa kommunistlike wäidetega. See on julstunud häbematu se kõrgem tipp! Sest jeda, mis kommunistidel iseseiswatele ette heita on, et ole jossidel iseseiswatele ette heita mitte. Kui kommunist ja joss mõlemad ütlevad, et S. Aruus on kahepakksett ja ilma järjekindluseta toimetanud, siis ei tähenda kunnimagi ütetus mitte sedasama, kuigi mõlemad sedasama lausset ütlevad. Kommunistid heidawad iseseiswatele ette nende koldumisi kodanluse poolse. Sotfidel wõib aga iseseiswatele ainult jeda ette heita olla, et need mitte kõrwuni kodanluse ritppe kadunud ei ole, nagu jossid isel

Selles seisab see wähe. Ja et jossid on näinud wõõrselt nuta toomas iseseiswate wastu, siis on see tasku wargus ja wõltskaardimäng.

Teise osa oma räpajest plaanist täitfid jossid wiisil, mis Gesti töölisteklassile juba 1918. a. nowembrist ja detsembrist tuntud on. Siis ilmus „Sotfi“ pilt kirjutus klassiõdjast Soomes. See kirjutus paljastas üht osa neist koledustest, mis Mannerheimi lühimikus töölisteklassi talalal lorda saatsid, kui nad Golzi abiga wõidu said. Niid me wame, mis „Sotzi“ Gesti töölisteklassile selle kirjutusega ütelda tahtis. See kirjutus oli Gesti töölisteklassile määratud küsimisemärk: Kas tahad ta fina wastu hakata? Kas tahad ta fina lühimikkude käest läbi kaita? Ja siis taatis josside tekkomitee A. Rei Helstingist abi toomal

Teistes oludes, teistes wahelordades, tehel moel toimetawad niidid jossid sedasama. Eitets kirjeldawad nad koduõja koleduisi, mis tuleks, kui see puhkaks. Siis kutsuwad nad üles, et „igamees“ kommunistide kui koduõja koojate wastu wõit-
... leks. Ja peale nihuguseid ettevalmistust hiiwada nad: Hääletage siis kommunistidele! Hääletage siis koduõja pool!

Mida see tähendab?

See tähendab jeda, et jossid tahawad töötlejaid, wanujaid, kahewahelolejaid proletarlaste walimiskastide juurest eemale peletada ja selle läbi kodanliste saaditute lohti riigikogus rohkemaks teha.

Sotfid loodawad, et neil lorda lähes Gesti töörahwa hulkt niidid koduõja kolebusta maalimisega ja soowitamisega niisama ära hirtutada, nagu neil lorda läts

lase aastia eest Eesti tööliste Mannerheimi ühiskonddega ära hirmutada.

Eiis läks see nurjatu hirmutamise plaan tõrjuda, sest siis paistis maailma kodanluse Eesti töörahwa laiadele hullkadele kole märgemana. Nüüd aga läheb see plaan lühha, sest nüüd on maailma kodanluse jõuetus päewaselge: ei liitriigid, ei Saksimaa ei julge Nõukogude Wenemaa kallale tormata, waid waatawad nurkalt pealt, kuidas krimmi parun Musta merde kaob!

Tuleb küsida, kas ei ole sellega siiski wiga tehtud, et iseseiswaid riikidelt arwustati ja niikuini jooksidale „Arumbid kätte mängiti“?

Mis on iseseiswate partei?

See on tähtsõidahoow, kus need töörahwalikud peatawad, kes jooksidale selga pöbrates wähehohe kommunistide poole üle tulla ei tiiha, waid lõhklewad. „Iseseiswusjohjalismuus“ ongi selle lõhklemise partei. Wanat kodanlist tõrjuda need ületulijad kihid enam ei taha. Neil on maik „demokraatia“ headustest juba huus. Nga usku, rahjulindlat usku töölisteklassi aska siise neil ka weel ei ole ja nad oksiwad, kuidas kase tooli wahelt midagi leida, mis haamba all magus oleks ja tõhus riibe poleks. Eiis nad jampsiwad artellidest kodanlikes

riigis. Eiis nad kinnitardawad kord kodanluse, kord 3. Internatsionaali poole. Ja siis tuleb neil ka niijuguseid filmapiitlusid, kus nad mitte juangi ei tea, mis peale hakata.

Seda lõhklemist peame meie alati ja järjekindlalt piisjutama, sest see lõhklemine annab kodanlusele jõudu juure ja nõrgestab tööliste klassiwõitlust igal üksikul filmapiigul ja ka üleüldse.

Kui jooksid seejuures nõbruid uniasid ülewoelmas käiwad, siis ei lähenda see, et arwustamist ei oleks pidanud üleüldse mitte olema. Ei jäta ju ikksti inimene sellepärast tahtukella koju, et tänawatel peale nuuskuride ka tasku wargad imber luusiwad! Nga meie peame walwel osema ja tasku warga kinni uae lutama, kui ta oma pikad näpud meie tasku pistab!

Wahimistele, töölistele! Jooksid on teile kätte näitanud, kellele te hääletama peate, kui te tahate, et Reid, Nõstid, Martnad töölisteklassile kahjutaks saaks! Jooksid ise on teile kätte näitanud selle teemis nende juundaste partei sinna olla wiik, kus nende esivanema nurjatulek lõppefid!

Nõik proletariased walinistitele!

Nõik hääled Reskõntegule!

Mida töötawad sotsid töölistele?

Töölistele! Kui teie hulgas on weel neid, kes mõtlewad riigikogu walinistele jooksidale kahepakkise nummer kasele hääletada, siis andke niijugustote pimedatele klassiwendadele lugeda jooksidale partei üleüldset „riigikogu walijatele!“ See on walgete wiitidega kokkumõeldud wale- ja petusõnad-kurient, millest häälematamat ja juhtummat enam olla ei wõi. Kurkate siis!

1. Sotsid on tööliste klassiwõitluse partei.

Ministerliku weretoero Hellati ja walinistliku spekulandi Nõstneri partei kinnitab oma üleüldises miinuel korral: me oleme teadliku klassiwõitluse partei!

Mis ajast peale?

Kas sellest päewast peale, kus N. Reid R. Nõstni tõrwale peaministri asetäitjana istus? Wõi sellest päewast peale, kui jooksid D. Strandmanni walitijusse läksid? Wõi — habates sellest tummist, kus jooksid Jaan Tõnissoni walitijuses teisejärgulistes kodanluse Siioni wahideks alandati! Kas

jaid nad tööliste klassiwõitluse parteits, kui nad kodanlijest walitijusest kahtusid, et oma hääletega asutawas kogus esibi Jaan Tõnissoni magalkawalitijust, siis Nõst Nõstpi kõnnuwalitijust pukki aidata!

Tõepoolest, need kodanluse esimaadlejad on klassiwõitlust pidanud! See on awalik ja ohtuawate abinõudega tehtud klassiwõitlus, kui jooksidale partei N. Reid Soome kaotis Mannerheimilt abi paluma Eesti kodanlusele tööliste wastu. See on klassiwõitlus, kui jooksid Nõstni walitijuses sõjaseaduse ja sõjakohu määrustega tääd wabaks tegid kindral Põdderile ja riigiprokuröör Teemantile. See on klassiwõitlus, kui jooksidale walitijus tööliste palgafreiksid järjekindlalt alla surus prowokatsioonid ja walgimalla abil. See on klassiwõitlus, kui Hellat ametiühis kongressi ära wägistas, 76 wäha kaotis, 26 wäha tappis. See on klassiwõitlus, kui jooksidale demokraatlikud siemistrid „Töö Hääle“ ja „Wõitluse“ kinni paivid. See on klassiwõitlus, kui jooksidale walitijus Laidonert ihes Andenitthiga Stras-

nasa Gorka ja Gattšina bandu Plitteri poole, Pihwasse ja punase Riia poole jooksid.

Aga kõik see on — kodanlike klassivõitluse tööstuslikkuse vastu! Sõjalis on „leaklikku klassivõitlust“ pidanud ühes kurnajatega kurnatute vastu. Nad jätavad sedasama klassivõitlust, kui nad oma ülesandega töölisi poita püüavad, milleks kui peaks nemad tööstuste klassivõitlust. Sest selle peetuse varal hahavad nad tööstuste hästi püüda, et neid siis kodanlikele üle anda.

2. Rahvansvahelise proletariaadi mõjuvad võitluse abinõud.

Sõjalis ütleb, et nad „veritse koduõhku“ tagasi lihtsavad ja töölisi kutsuvad võitlusele „kõigi nende abinõudega, mis rahvansvaheline proletariaat mõjuvatena tarvikana on õppinud“.

Nad jätavad aga need „mõjuvad abinõud“ targa nimetamata! Ja see vaikimine paljastab seda parteid vahel kui kõik sõnad, mis nende poliitilistel heledipulaajatel käepärast on.

Mis abinõud need on?

Kas meeleavaldus?

Kes oleks unesti näinud, et sõjalis tööstuste meeleavalduste poolt on! Mulla ajasid nad 1. mail meeleavalduse püstitärade ja tööstustemaja poole tormijooksimisega laiali. Igale wabrikandile, töökojamantule, majaperemehele ja kaupmehele oli siis kaitseleidu püss kätte antud, et tööstused oma meelt avaldada ei saaks. Tänamu 1. mail aga koolkerekisid nad uulitsameeleavaldusi, sest neil oli pidu Hellati juures, kus 1. mail pühakil Geeti wabrikiga kaitsepolitsei awamine ja Purri ametisse õnnistamine oli.

Kas streikid?

Palgastreikid on sõjalis alati meelealuse etteotsiks ja korralageduse hirmutamiseks nimetanud ja siis ka sellele wastawalt hakanud. Igat palgastreiki on nad poliitiliselt streikiks ristitud ja need streikid siis lust selle ettekaände all maha surunud.

Misjulgused on siis need „mõjuvad abinõud“!

3. Üks abinõu ja üks hea sõjariik.

„Meie siht on teadlik klassivõitlus ja selle võitluse üks abinõu ja üks hea sõjariik on parlamentiline võitlus ja parlamentiline tegelek töö“, — ütleb sõjalis maist.

Meie ei wõtke selle vastu, et „parlamentiline „võitlus“ ja „tegelek töö“ wõeti

„üks hea sõjariik“ jooksid. Kes on olnud tööstuslikkuse vastu!

Nad on asutawa kogu kõnetoolil alati oma pähegi fees keelega wõideanud, et tööstuslikkuse oma kurnajatele vastu ei hakataks. Nad on oma keelega kodanlikele kätte näitanud, mis teha tuleb, et tööstuswast ohekkus hoida. Nad on iga wägivalda teo korral seda asutawa kogu kõnetoolilt õigeks mõistnud. Et aga tööstuswast ohekkust ja kodanlike hooiwõera ametid mitte kaotada, siis on nad kõnetoolilt walitusel arupärinisi tekunud, komisjoni tegelelõgustes aga need arupärinisi matnud. Oma seadustega on nad kodanlike wõimude kindlustanud ja kurnajate nuumenud.

Meie ei ole näinud, et see suur „töö ja võitlus“ need mehed kolletama oleks pannud, kinni wõinud või määtsesse matnud! Meil on paigunud sõjad ja — ka kuskul tööstustele on nad pikuga leppimisi jutustanud.

Sõjalis parlamentiline töö on kurnajate töö, kes ahelaid wangi jalgel ja kätel kinnitab. Seda tööd teotawad nad jatkaval!

4. Sõjalis olewat werise koduõhku vastu!

Sõjalis hirmutawad wanu rahki ja argpükka: kommunistid ja tsejaiswad loowad teile werise koduõhku!

Werise!

Ragu ükski sõda wereta oleks!

Mis ajast saadik on sõjalis koduõhku vastu? Nad on iga niisuguse sõja vastu, mida „wabaduse sõja“ ristida ei saal.

„Wabaduse sõja“ poolt aga on nad alati. Nad sõwad tänapäewgi rufitaga oma kurnajate juurde wina vastu ja kühawad, et nende ohuskaw ülesastumine wabaduse sõjas on kodanlike pääinud. Nad wananud tänapäewgi, et kui miski asi peaks ahwardama seda, mis selle wabaduse sõjaga kätte saadud, siis on nad walimis unesti kodanlikele wabituselisse astuma!

Seda tähendab, et sõjalis teegi „werise“ sõja poolt on, kuid nad wõitewad siis jälle ühes Patti ja Laidoneriga, D. Strandmaniga ja Jaan Lõnnisoniga ja demokraatlike kindralit Judentihiga.

5. Kodanlike kaitseleidu mehed, kes sõjariikidega hästi warustatud on.

Sõjalis hirmutawad, et kommunistide ja tsejaiswate poolt „enneaegselt wälja kutsutud wäsjukad“ tähendaks tööstuslikkuse ainult weriseid kaotusi, sest et kodanlike kaitseleidu mehed, kes sõjariikidega hästi warustatud on, need kõlpsasti maha wõitlid läinud.“

Kust kuld meed „kodanlike katkeliidu mehed“?

Mad sündisid sõjase sõjelufti kodanlusega. „Sotsiaaldemokraadi“ peatoimetaja Otto Sternbeck wiidab 1918 a. detsembris juulimurda, pami mööga wõtte ja läts Tallinna katkeliidu pataljoniaga selle peatükina wäerhinnale. Kojujäänu sõjase tegid määruse, et katkeliidu teenistus peab illeüldine olema, seal ei tohi wõhet olla kodanlase ja tööliste wahel. Sõjaristi olgu mõlomi käes — kuldide käes.

Mähtawasti oli sõjase ülitark ja Hermannus hawal ploom seda sõjaristide kustumust „demokraatlike“ teel lahendada: tuleb kollektiiv katkeliit, kuhu kuuluvad töölistes ja kodanlased — üga kodanik; ja see wabarligt sõjaristus meeste kogu wõnustab siis häälteenamusega, kas peawad töölistest katkeliitlastes oma piisid kodanlastest katkeliitlaste kätte ära andma või wõstupidi?

Uga tegeklitus elus ei hilmud see mit demokraatlikest wälga, waid piis wõetl dikkaagi tööliste kätte ära ja seefama piis jät kodanlaste kätte. Mis siis nliid teha? Kas wõdada, kuni need piisid kodanlike katkeliidur meeste käes ära roostetawad? Seni aga on „määsulaste“ — „enneaegsed“?!

Miisugune on sotsiaaldemokraatiline tööliste wabarstamisewõitluse programm!

6. Kodanluse ühine wäärind.

Sõjase kuuluvad wäljalaid üles „endid kodanlike erakondade ühusest sõnakõltsusest ja meelitawatest lubadustest mitte wõrgutada“ lastma ja illewad: „Mad wõidaw eneste wahel elu ja surma (oho!) peale riitus olla, aga lihes asjas lepiwad mad alati kokku: „töölisklassi wastu wõitlimes“.“

Sige, sõjase!

Häsi üeldud!

Töölisklassi wastu wõitlimeses lepiwad kodanlikes erakonnad alati kokku.

Uga — kellega?

Sõjasega!

Seda kokkulepet — kodanluse ja sõjase kokkulepet, mis kord awalik ja kord warjatud kokkulepe töölisteklassi wastu oli, — on Eesti töölisteklassi oma naha peal kumda kaanud ja juba kellest päewast hakates, kus wabarherra von Seckendorff ära jõitis kindla teadmisega, et temal wäärilised järeltulijad on.

Kellest äraandlikust kokkulepest ei wõhane töölisteklassi muidu, kui sõjase wastu wõitlimesel häälteadas.

7. Suurem osa tööste on wendel all ees.

„Mutam kogu suutis ainult wälkese oja kellest tööste ära teha, mis demokraatlike riigi loomine nõuab. Riigikogu peab seda tööd kindla käega jatkama“.

Mit hoopis, nii ähwardab sõjase wõitlimesprogramm.

Teadke siis, töölistes, et see wälge terror, mis kaks aastat on kestnud, ainult „wälge oja“ kellest „tööste“ on, mis kodanlike demokraatia kindlustamiseks ära teha waja. Riigikogu peab seda „tööste“ waidoneride, Põderite, Teemantite, Strandmannide, Eõnisõnide ja Hellatite „kindla käega“ ja ükste ning Martnade libeda seefega jatkama! Selleks häälteage siis sõjase nummer kahele!

Määrudine peab kull selle „teadliku klassiwõitluse“ partel meeste häbematus olema, kui mad ei häbene oma wõitlimesprogrammiks helda, et nende „pea üles ann“ on, et riigikogu kokkulepuga, wabariligt pühisedus maksima hakaks“. See „tõepoolest demokraatiline kord“ on nagu Tallinna linn, mis ilaigi walmis ei saa ja mis wewoogudesse kaoks, kui ta kord walmis saaks! Kaks aastat on demokraatlik korda kestud, nliid teotataste koda riigikogu meel kolum aastat „tõepoolest“ teha! Mad awamad uue teheliise, kuhu üles märgilaste järjekorralised laudidaadid Jõborski ja Purri jaoks.

Sõjase teotawad „politseiliku wõitlimese ja omawoli karwitamisi tegeklitus elus“ ära kaotada.

Kust tuli see politsei? Käs Hellat ole katkeliitkoi looja? Käs Pässi ja Nel wõitlimes annud „kodanlike katkeliidu meeste“ need piisid, mis ei roostetel! Käs Ewome „hangelasid“ kilmud Eesti tegeklitu õpetust andmas, kildas tegeklitus elus wõitlimese ja omawoli karwitama peab! Käs olnud sõjase wõitlimese asutawad kogu kelleks soojaks wihmaks, mis omawoli seened kapitalistlike korra sügijepäewil nii loptakali kaswama panil!

Omawoli asemel peab seadus astumad Ee sõjase nõudmine tähendab, et Jõborski peab paragrafi põhjal tapetama!

Mele aga ei taha ei paragrafiaga ega paragrafi tapawhrid olla kodanlike!

Uga hääl, mis sõjasele antud, on ilmus kaks töölistele, kes kodanluse dilatantlike alla wanduda et tahal!

8. Neude programmis ei püudu ka praetud and!

Sõjase teotawad nõuda, et wõitlimese elu Tallinuse wastu wõitlimes, ihelikte...

ja töölise kooperatiividele „esimesjärgu tarbainete kättesaamist võimaldaks“. Spekulantide vastu aga tuleb „halastamata (ohol) kindel walwe ja erikohtud“ tarwitusele võtta. Wallitsus peab „omamaa tööstust“ „suurema rõhuga edendama“ ja kauplemise üle „mõjuwalt walwama“.

See on selle partei majandusline programm. Ja niisugune partei julgub ennast sotsialistlikuks töölise parteiks nimetada!

Sots Nibolai Rõstner oli Pätši, Strandmanni ja Jaan Tõnissoni wallitsuses tööstuse- ja kaubanduse ministriks. Sotsid olid asutawas kogus „tõige suurem partei“. Miks ei teinud jots Rõstner elukalliduse tõusu vastu midagi äral Miks ei puhunud ta kapitalistlike tööstuste janihundile Gestis elu sisse! Miks oli Rõstneri ministerdamine spekulantidele jõhkraks pillerkaaniks! Miks ei walwannud ta „mõjuwalt“ kauplemise üle!

On ju ette kindel, et sotsid riigikogus tugewasti kofku kuitawad. Seega võib juba arvata, kui loovijeta nägu jessel sotsid oli, kes teesugust programmi kirjutas. Aga — midagi pidi ju ikkagi lubama! Sotsid lubawad spekulatsioonide vastu wõidelda. Kena. Aga kas te, mehed, ei ole eida peale sellega kohustust wõtnud, mis teie partei waba ajemelt ära tõstab. Kes jee teil spekulatsioonide vastu wõitkema hakkab? Kas spekulant Martna wõi spekulant Rõstner? Wõi sotside keskkomitee, kes oma „Sotsialdemokraati“ nende rahadega wälja annab, mis ta Pihkideelt ja Linikwistidelt saab, kes ennast sotsialdemokraatlike ministrite jeltfi-mehelikul kaastegewusel mitmekordseteks miljonaärideks on spekuleerinud.

Sotsid lubawad elukalliduse vastu wõidelda! Iks R. Pätši — Tallinna hirspre-

sidendi läeliiugutus ja Gestis marga kurss lendab alla, nagu lendaw täht ja samawõrd tõuseb elukallidus, peawad tõusma palgad, ja sellega upeerkuuti löõdud riigi eelarwe ja naeruks tehtud kõiifugu erakordsed ja kordsed warandusemaksud ja wabariigt maksujästeemi „kindlad alused“, mis sotsid rajada kawatsewad!

Jsetoomulik on, et sotsid töölise kooperatiivide peale on mõtelnud, aga töölise peale mitte! Nad ei nõua, et ettewõhjad (ja riik on üks suurematest) töölisele odawate hindadega annaks toiduaineid ning muud warustust! Sotsid on rahapalga poolt, jee jee võimaldab sotside teiwalkadele erakordsele kasude wäljalumemist töölisele, kuna Gestis marga kurss aina lan-geb.

9. Koduline kord ei anna töölisele midagi.

Seda juttu on näidid ikka jagodamini sotside junnit kunkda. Ja jeepäraalt tulekame meie nendele halesatele wahnudele meele, mis nad nullu ütlesid. Nad ütlesid, et tööliseklass olewat esulijelt huwitatud selles, et maksma pääsetks jeeforma kord, mis niidid töölisele midagi ei anna, jee et töölised sotside abil ja eestwõttel kodanuse poolt alla heidetakud on.

Sotsid on oma tarkusega awalikult pankrotti jäänud! Seda pankrotti ei jaa enam warjata ihgegi jotsi keele ehk jule oiamus. Riigikogu wallimisel jaaab jee pankrotti protokolleeritud.

Maha tööliseklassi sotsialdemokraatlijed äraandjad!

Kõik häälid Reiknõutogu nimekirjale!

Paratamata paratamatus ja leppimine paratamatusesega.

Meie lanal on Gestis iseseiswate sotsialistliku partei häälkandja „Töölise Rõõtluse“ esimene nummer. Kui teie seda kui wallimiste nummert lugeda tahate, siis hakake tagant peale. Kui teie seda aga kui ajakirja „üleüldise“ lugeda tahate, siis ajuge ühes minuga esimesest artiklist: „Töölise partei ligetrad ülesanded“ lugema ja ma tahan teile ära näidata, et jessel parteil on lõpikärifenud hing.

Silmitegem tõiige pealt seda tõusu ja

mõõna iseseiswate partei hinged:

1. lause: „Sotsialistlik rewolutsioon peab olema ka Gestis töölise ligemaks hüüdsõnaks.“

Pange tähele ja mõistke — „lige-maks“, aga mitte kauge-maks hüüdsõnaks peab sotsialistlik rewolutsioon olema Gestis töölisele. (See on tõus!)

2. lause: „Sotsialistlik rewolutsioon on aga walurikas ja pikemat aega kestew protsess, mis ei jünni ühe, ega kahe, waid wabest koguni kümnete aastate jooksul.“

Mäete, kuidas tõusule tohke mõõn järgnes. „Eigem“ hääldõna — „Süümete aas-tale jooksul“. Sellele retseptile kirjutas iga Meil, Nst, Martna allal

Stimulatsioon niid vastupidist tooduse-pilti: enne mõõn, siis tõus:

1. lause: „Cesti proletariaat on juba arwulisele nõrri, peate selle on ta mitme-suguste sõjawäeliste ja demokraatlikkude ruffilameeste walitijuse puhastusturlest läbi käies nõrgaks jäänud, pilbastatud ja pu-rustatud, kuna kodanlus ennest jõja keskel on tundnud wäga hästi organiseerida, et wäga lihtsaw on, kas Cesti töörahwas lä-hemalt päenul kindaks wõimtu enese kätte wõtta ja sotsialismi teostamisele asuda, enne kui revolutsiooniline liikumine Lääne-Euroopas ei ole veel laienema hak-tanud.“

2. lause: „Meil ei ole tarwis filmap-likantsi wõtu kaotada tulewikku, sest re-wolutsiooni wõit on ta Cestis paratamata. Meie teame, et wõitstawa wõitluse filmap-likant hääteõudumisel Cestis, jee filmapilt on jõudnud ta Berliinis, Londonis ja Pa-riisis, kus arustatakse revolutsiooni haat-us.“

Wärsingune magneetiline jõud sünnitab jeda tõusu ja mõõna, mõõna ja tõusu He-seiawa sotsialisti hingeks?

Selle magneedi nimi on: paratama-tus!

„See (sotsialistlik revolutsioon, M.) on paratamatalt ajaloo kääl, mida et junda teisma panna ühegi parempoolse sotsial-demokraadi hoiatused ja häbaldamised. Ka neil tulob leppida paratamatuse-ga. Ja sotsialistlik revolutsioon on pa-ratamatus, mille wastu isegi Ju-mala tahtmine oleks wõimetu, kui ta olemas oleks.“ (Minu sõrendu-fed, M.)

Nst on päewaselgel! Kui juba Jumalal ja „parempoolset sotsil“ revolutsiooni pa-ratamatusega leppida tuleb, siis on „pa-hempoolne jots“ häärise paratamatusega — mõistagi — juba leppinud. Uga selle-pärast tal hing lõhki wngil! Cest — kuna see pahempoolse sotsialisti hing enmast al-les laintas ille maade, merede ja taewa-lootuse, nagu jumala waim enne maailma loomist, otsides wõlja, kuhu istuda, — tuli revolutsiooni paratamatus ja astus talle wna kannaga peale, tuli kodanluse dikta-tuur ja astus talle wna paratamatuse kan-naga peale. Ja pahempoolne hing leppis sellega, aga härikes. Lemas algasid tõu-sud ja mõõnad.

„Tööliste Wõitlus“ on ilma teadmata

ja tahtmata olle naela pea pihita arehwa-nud ja õige waheljoone tõrnutanud enese ja „Sotsil“, ifeseiswate partei ja sotside partei wahete: sotsid ei taha sellega lep-pida, et töörahwa revolutsioon tuleb, ifeseiswad on sellega leppinud, et see revolutsioon tuleb. Ja hädise nägga on nad jeda rasket koormat kandmas, mis ajalooline paratamatus nende turjale wee-retanud.

Meie ei mõlle selle wastu wateleba, et „töölisteklass peab wiat enesele omi nõr-tusi tunnistama“. Uga meie ütleme: int-mised, kes endid ifeseiswaks sotsialistlikuks tööliste parteiks wõlja kuulutanud on, ei pea mitte läbi kodanluse priilide neid nõrkusi hindama.

„Tööliste Wõitlus“ ütleb: „Praegusel filmapilgul on Cesti töölisteliikumine, re-wolutsiooniline liikumine laugele taha jäänud üegi Läänemaade töölisteliikumis-est. Meil tulob kõil teha, et tegu Eu-roopa revolutsioonilisele liikumisele wõi-malikult kiiresti järele jõuda.“

Kas nutta wõi naerda?

Sellele peawad näituseks Cesti amet-tühijused järele jõudma seal Läänes? Kas nad tõesti weel Lääne ametitühijuste Amsterdamis kollase rahwuswahelise ühen-dusenigi weel arenenud pole! Wõi kas peab Cesti töölisteklass nii laugele jõud-ma kui näituseks Inglismaal ollakse, kus alles mõnede töösturharude wõtmist ka-pitalistlike riigi kätte nõutakse? Kas meie Cesti weel selle revolutsiooni arenemise nii madala astmenigi weel pole jõudnud! Mis Egiptuse pimedusega on lõõdud need kallid sõbrad, kes „Tööliste Wõitluse“ toi-metusekoast tööliste wõitlust teha tahawad!

Waste on mõõta ühe maa töölisteklassi liikumise astet teise maa omaga. Need on wäga keerulised wahekorrad, aga mõ-ned jooned katumise siiski tõmmata. Ja siin peame kõige esmalt üttema, et ei wõi Cestit tõrwuti teada „Lääne maadega“ üllatõlje. Seda teha tähendab sõnu tõl-jutada. Jutt wõiks eestkätt sellest olla, et Cesti töölisteliikumist wõrrelda töö-liste klassiwõitlusega nendel maadel, kus proletariaat klassijõjas üliia on saanud, nagu Soomes, Lätis, Ungaris. Ja siis tuleb küsida, kas on nende maade töö-liste klassi peale üliiaaamist kiiremini toi-bunud, laugemale jõudnud oma haawade-parandamisega ja tugewamalt oma klassi-waenlasele üuesti pealetungima hakkanud kui Cestis? Meie arwame, et Cesti töö-liste klassil ei ole waja purnastada et Soome, et Lätt, et Ungari proletariaadi

eel. Ta on ka peale küüskantist võitlust jatkanud ja tema hullades elab vastu-
hakkamise vaim edasi. Kui Hefeismad jeli-
les lahilevad, siis võttr nad peegel ja
maadaku, mis nad võid võitnudveerand
aasta eest ja kui kaugele oma nullistost
jehupaitkadeest nad praegu on lohinenud
revolutsiooni meelesu tõusu kavas!

„Geesti proletariaat on juba armulijelt
nõrk“ — koobavad revolutsiooni parata-
matusega leppijad. Aga, jeda kuulsiine
häänu jumel juba Geesti kodanlastest leh-
todeest, kui need juure võidnevõtmuga wäl-
ja pashundastid, et ainult 30.000 töölilt ole-
waiki Geestis. See wäide on juba 15 aast-
tat wana, sest juba siis ütles Jaan Tõnis-
son, et Geestis tööstisteklassi ei ole. Meie
ütlleme: kui on kodanlus, siis leidub alati
ka see tööstisteklass, kes seltele kodanusele
hana kaewab. Kuid küsimus ei seisa mitte
Geesti proletariaadi armulises nõrkus-
wahelises kaalus. „Wäike Geest“ ei wõi
— mõistagi — wõistatama wä etendada
rahmumwahelises revolutsioonis, aga —
kas siit järgneb; et Geesti proletariaat peab
jahaske astuma ja wotama, kuit juurtti-
lde proletariaat Väikes oma revolutsioo-
niga hakkama saanud on. Seda ütelda äh-
hendeks ajaloo tegemise dokaraamatut kir-
jutada. Selle poole kahtumadki Hefeismad
jostialistid itka ja itka jälle.

Ka „Tööstiste Wõitluse“ 1. numbris
tõttawad nad Geesti proletariaati „wõimsa
wäuga“ „Julgustama“, et „wõistatama wõit-
luse filmapilg kattejäundmisel Geestis, see
filmapiik on jöndnud ka Berliinis, Londo-
nis ja Pariisis“. Just jeda ei wõi ütsti
hing ütelda. Sest jeda ei wõi teegi ette
teada. Kui aga niijuguse prohwekkifu
ettekuulutuse järele partei taktika (wõit-
lusewiis) teada, siis annabki see jeda, mis
me Hefeismatest nägema olemine harjunud:
jõnu, wäga palju ja wäga tõtawaid jõnu
töörühwa revolutsiooni üle Väikes, Ame-
rikas ja mujal maailmas, teijelt poolt aga
— nutumaisekelt wirisemine, et Geesti pro-
letariaat on „nõrgaks jäänud, pilbastatud,
purustatud“. Ja kui siis S. Bruusik aja-
lawas togus küsitalke, kus keejumane töö-
rahwa revolutsioon tuleb, kas Palesti-
naas? — siis ei ütsti S. Bruus mitte, et
Geestis.

Ta wõib aga Geestis ka ernem tulla,
kui mujal kapitalistikes Palestiinades,
kus piima ja mee jöed jöõbitute wälja
wõelawad. 2000-miljoniline pundujääk
riigi eelarwes; mitumuhande miijontlised
riigimad; mehed, mis warkti juba kaas-

talud; põlewkiwad, mis põlewast weest ja
kuumast kõnnust koos jeliab; mehed, mis
mõistikkude lääse jeliawad; pabertraha-
uputus; jähkest tõusew elurikkus; wälke
tööstistearu, mis „30 tuhandest“ tõrgemate
tõusta ei taha ja juurt töõwõidust ja tee-
ga juurt (wange tähele, Hefeismad!) wi-
teijust proletariaadile lähendam; tõust
wäga mitumuhuguse jendmises naabri-
maadki, mis Geesti oma teeruse tõnnata
wõimad — kõik see wäiks siit igale
mõistikkale inimesele, ka kodanlastele, kit-
kema, et Hefeismate tõmbaste ajaloo-wana-
lesega, mis Tallinnas punast lipu warem
wõimasse tõsta et laste kui Londonis ja
Pariisis. — näpuga weepikale on kir-
jutatud! Geesti töörühwa tuleb ka jelle
wõimalusega rehkenada, et temale wõis-
tawa wõitluse filmapiik warem ja teist-
suguseks oludes tõtte jõuab kui He-
feismad jeda oma ajaloo dokaraamatusse
kirjutatud on. Seda wõimalust ette nä-
hes ja arwesse wõttes, peame muigama,
kui Hefeismad kirjutawad „wõimuhar-
walle pöranikindlast ja teadlikust
etlowalmitrusest“. Mende „teadlik plaan“
on rõhpa, mis igal tingimisel ja igal
juhulmõel rahab õige wä „kuumeteks aas-
talteks“.

See asjolu wngi sielt see praegu. Just
me pääsime Hefeismate ajudekse waatama
ja näeme, et nende juuri töörühwa
revolutsiooni on pöheõpitud hiina-
teekne lause. Nad räägiwad jeda juttu
numbes niisama teadlikust kui papagoi
kuime teekti!

Mitte rõhkem kui jostialistikes papo-
goideks on need mehed just selle tagajär-
jel saanud, et nad proletariaatise revolutsioo-
ni paratamatusega ainult leppi-
nud on. Milleks jeliab selle leppimise
tuum? Et jeda pilbistada, wõrreigem
meremeest ja õrnanahkest preilli laewa-
lael tormi eel. Meremehete on see nagu
kalale wesi. See on tema element. Tor-
miga wõidelda — see wngi tema elem. Prei-
llene aga on see juhtes ainult leppinud.
Ta on ennat paratamatusele alla heitnud.
Ta teeb ilusaid jõnu loodusejõudude mäs-
laamihel. Aga ise igahel kõigest hingest,
et laemurka kuudramale jõuaks enne tormi
ja — ilma tormita.

Kui Londoni ja Pariisi punased lipud
Tallinnas punased lipud lehwima pane-
wad, siis — kas wõib ütsti, et Geesti
kodanlus ilma pilstipanguta alla wammub,
kui maailma kodanluse juba üht laelal
oni. Waat, mitumuhuguse Geesti proleta-

riadi revolutsioonist unistavasti tse-
fisevad koalitsioonid. Ja nad kuuluvad;
Ja parempoolsetel faksialdemokraatidel tu-
toe leppida paratamatusega. Selle lause

vastu mehe vaielda ei võt. Aga siit sel-
gub, et S. Kruus ja R. Ust on ühtemoodi
revolutsiooni korra jaanmas „kinnaste
aastate pärast“.
Mefisto.

Kas Krimmi parun jääb wiimaseks?

Põhja näoga arjutatakse nüüd kodanlis-
te lehed loimekastes mudelid parun
Wrongeeli pögenemise Krimmist. Wiima-
ne walge kindral on lõõnud. Kas jääb nüüd
Nõukogude Wenemaal rahulisele tsefise-
tawale tööle ajuda? Kas on walgete kind-
ralite teerite lõppenu?

Selle mised eeltingimised tsefisehita-
wa töö jaoks on Wenemaal nüüd olemas.
Suur-Wene kubermangud, Siber, Wolga,
Ukraina, Donecki piirkonna kinnisekawa-
dised, Põhja-Kaukaas, Baku, Turkestani.
Neude nimede tõlge on — tehased, wabri-
tid, kütteaine, metall, puuwiil, leib.

Kontrerevolutsiooni esimene mure ja
strateegiline plaan oli Nõukogude Wene-
maal ära lõigata neist maakondadest, mis
tama rahwale leiba ja tema tööstusele too-
rebalnet annawad. Seisur Willemi wäed
arjutasid Ukraina üle (leib), kungsid Do-
necki piirkonda (kinniseid), aitasid musta-
kallide kindral Krasnowi jalule ja lõikasid
Nõukogude Wenemaal küljest ära Põhja-
Kaukaasuse (leib) ja Baku (nafta, petro-
leum). Samal ajal oli liitrite mure
Nõukogude wabarriigi küljest ära fikuda
Siberit ja Uraali (leib, metall). Sakslastele
Ukrainas järgnes Denikin. Tšehoslowa-
kidest ja „ajutawa fogu walitajest“ kaswas
Koltshat wälja. Nüüd kontrerevolutsiooni
strateegiline plaan jäi ütle selleksiamaks.
— Nõukogude Wenemaal wõtta tema elu-
allakaid.

Ja kui see ajuti korra läks, — kui Nõu-
kogude wabarriigil ei olnud pea ühtegi ku-
bermangu, kus rohkem wiija kaswatawasse,
kui see kubermang ise tarwitab; kui Nõu-
kogude wabarriigil ei olnud ei metalli, ei
kinniseid, ei naftat, ei joota, ei kaba, ei liha,
— siis seisis jaambana, mis oma warju hei-
tis terme maatera peale, tija: wandahe,
mis Nõukogude wabarrit on tšehrahwale
annud — näija, wilehuse, puuduse!

Nüüd on ühes walgete kindralitega lõõ-
nud ka need kinniseid. Dieht ütelda, kaks sel-
mitte kinniseamine walgete kindralite kinnise-
saamise eel. Seit ainult selle tõtta, et rah-
wuswaheline tööstusklass nagu loom-
tunnid ära tundis, kelle pool õigus on ja
arid teinud mitte ei astunud, — ainult

selle tõtta astutas rahwuswaheline tööstus-
teklaks wõitlust Wenemaal asjadesse sega-
mise vastu ja nimelt see tegi Nõukogude
Wenemaal wõimaliks walgete kindra-
lii kinnise, piiritehiste kontrerevolutsiooni-
listest pehobest aga ennast lahli osta rahu-
lepingutega.

Kui tänast päewa wõrrelba kellega, mis
kolme aasta eest oli, siis peab üttema, et
rahwuswahelise revolutsiooni arenemine
hõigatamini ebasi teinud on. Kui Wene-
maal nõukogude kätte läks ja rahwuswahelise
aride nõukogu mitte ainult Sakslastele,
waid ka liitritele eite pani rahuläbirää-
kimisi astuda ja kinniseid rahu teha,
sils maistis kõigi maade proletariaat selle
peale harawolkusega. Dit kui tormaks Wene-
maal tšehrahwale wabarrit peaga vastu
umbset müüri, kust ei tule misit waku-
taja. Nüüd aga on kõigi maade tööstus-
klassi asjaks kaanud wõidelda selle eest, et
walitajad enda kätte ei pistaks Nõukogude
Wenemaal külge.

Nüüd on rahwuswahelise proletariaadi
asi — sellele wõitluses järgmine ja wõit-
tam saam asi — kawatindlat wõitlust
läbi wile nõukogude wõimur maksmapane-
misteks omal maal ja kinniseid tšehrahwale
nõukogude wabarrit lüüa.

Seul, kui see wõitlus ei ole astunud
astutawasse järku, on fergemeelne ütelda,
ei kapitalistlikud riigid nüüd nõukogude
Wenemaal rahule jätawad. Ja siis, kui see
wõitlus astutawasse järku juba jõudnud
on, wõib kapitalistiline maailm weel üll
mõnegi kaelanurdwa ettewõttega toime
jaada, et maailma revolutsiooni peja —
nõukogude Wenemaal häntada. Sellepär-
rast oleks kelleküllis lobijemine ja tšeh-
hise asjate rahjulid jõnade tegemine see,
kui ütelda, et hädawõid ja emefaitte lõba-
de ajajärk nõukogude Wenemaal nüüd
mõõbas on.

Neediamad walitajad Londonis, Pa-
riisis, Washingtonis, Tokios, kes walgete
kindralite sigitanud on, on weel alles. Pa-
halactad, kust walgetele kindralitele kinnise
wõidak, mis neude tšehra kotti pisti hõõks,
on ka weel alles kapitalistlike kinnise. Enja-
maruaste laadud, kust walgetele kindral-

tele Wenemaa kommunistide jaoks nii rikkalikul tööle saadeti, on ka veel alles kapitalistlike valituste käes. Ja lõpuks on meil ju veel küllalt igasuguseid mustamahtseid vägesid ning eht valgetevõrd kodanlike matšetaarti löögipataljonisid, et ristkeerida ristlööda kommunistide vastu alustada ka Wenemaa püüas.

Sellepärast peame meie kõige pealt oma uskeelse puhtaks pühkima. Kodanlus (ja ka iseseisvad jootsivõltsid) armastavad toonitada, et Geesti on väike ja temakene juha maailma ajaloo kõigu peale kindagi mõjuda ei saal. Meie teame, et Geesti väike on, aga meie teame ka, et sellepärast Geesti töörahvas täit vastutust kannab rahvusvahelise proletariaadi ja ajaloo ees. Geesti ei ole maa ja inema looja poolt mitte kuhugi kaugemale mere taha ajetatud, vaid Dakti mere rannale ja ofse pinnase Piitleri külje alla. Geestist läks Idenitšid välja, kui ta Piitleri tornisid palja silmaga vaatamas käis! See panes Geesti proletariaadi peale juurema vastutuse kui see misjonilise rahvateise proletariaadi peal muudis olla võitis. Maailma kontrrevolutsiooni staabi filmad saavad akabi Geesti peale sihitud ole-

ma, kui seal sõjaväelaste tsahke nõuogude Wenemaa vastu.

Iseäranis sellepärast tuleb järjekindlast selle vastu välja astuda, kui kodanlus jalatavalalt meile hambasse puhuma tuleb, et Geesti mitte midagi ei kaaluvat maailma ajaloo waekausidel.

Geesti kui üleilmilise kontrrevolutsiooni toetuspunkt võib rohkem kaaluda kui asi mõnigi teine mitu kord suurem maa-ala ja rahvas Wenemaa vajadel. Jutud Geesti maa ja rahva väikisusest rikuwad töölise klassi.

Kümnete tuhanded filmadega tuleb Geesti tööliseklassi walwata selle järele, mis Geesti pinnal rahvuswahelise tööliseklassi asja wakuu — Wenemaa nõukogude wabariigi wastu sepitseballe. Tuleb ööd ja päewad wäsimatast meeles pidada, et ka Geesti üks neist püüdest on, kus järjekorralise wäge kindralt jalga wõib moale astuda.

Tuleb alati walwel ja walmis olla oma riinaga wastu astuda, kui meid tööriistaks tahetakse teha nõuogude Wenemaa vastu.

Huwitaw ja õpetlik nimekiri.

Oktoobri-revolutsiooni aastapäewal awaldas Wenemaa Kommunistlike Partei hääletandja „Prawda“ — „proletariaadi läega häwitatud, purustatud ja õpetatud“ wäimumeeste nimekirja. See nimekiri kõneleb wäga piitlikult teelt nendest wõitudest, mis töörahwas Wenemaal oma wabaste üle saanud. Wäaldame siin selle nimekirja termelt:

Kindral Kornilow, metsiku diwitsi pealik. Surmatud lahingus punastega.

Adwokat Terenski, Wenemaa Wona-parki kandidaat, kollaste demokraatide eba-õnnal, Moskwa kaupmeeskonna sõber. Surri poliitiliselt 25. oktoobril 1917.

Nikolai Romanow, werine haar ja Alekssei Romanow, kema pärija. Uraali töölise käpi pant nad Iskandas publikama.

Kaledin ja Krasnow, Wene patrioovid, kes Willemi talda lakkusid, mustajajalised kindralsid. Surrid wagu wende asigt furnud on.

Petljura, Ukraina hallparunite kangelane, keda kõik löid ja kes kõik ära andis. On walge Poola kinnas all peitus.

Seropadski, kindral Hofmanni armist, mõisnikkude ja hallparunite tahmisel kogu Ukraina hetman. Wanges Wena ja Saksamaa proletariaadi käe läbi, kadus igaweseks.

Kindral Hofman, Bresti rahu looja, nõuogude Wenemaa lägitataja, werike Feisri Willemi beemer. Mõlemad nad on töölise revolutsiooni hoopide all langenud.

Solhart, Inglise diplomat, salakur-laja, wandejelskiane, Gondoni rahalaekade agent. Ulewenemaaline kontrrevolutsiooni wastu wõitlemise komisjon (Be-Esche-Ka), liikwideeris ka ära.

Sawinkow, Inglise spioonide palga-õline, müüdam poliitiline rõõwmõrtsukas, Gwosslawi hukkamise siidlane, must so-fialist. Wenemaalast välja pailatus müüdi ta oma künge kõikidele kindralitele kordamööda.

Soltjhael, haari admiral, Wenemaa ülemaaliseja Wenemaa ja rahvuswahelise kontrrevolutsiooni kindel linn ja warjupaik. Uhtines wuesti Nikolai Romanowiga taewasest kõrgustes.

Du to w, hallparandis ja kasahate ataman, joffialdemokraatidele warrikeste „kaaswõitleja“, kes neid kõhkläes Kõljshahiga püüaks püüdnud. Drenburi töölise poolt püüdnud ja kadunud teadmata tühki.

Kindral J u d e n i t s h ja „Hafe“ B u - L a f - S a l a h o w i t s h, Malborougisid, kes sõjakäigule Põhret vastu läksid. Kui neid Malborougisid saatus tabas, tege J u d e n i t s h kroonurahadega püüet, aga B u l k a - S a l a h o w i t s h müüs oma müdga walgetele poolkatele maha.

Kindralid A l e k s e j e w ja D e n i k i n, wabatahtliku armee loojad, Suure Wene-maa eest wõitlejad, wärskide Dolgorukowite kaitsjad. Aletsejewi elu lõppes enne kokkulangemist. Demidini tuli Tuulani, kuid paljati Musta merde.

S t i j e p k i n, Moskwa majaanunik, Moskwa kodanluse järeuste peamees, professor, spioon ja ministri kandidaat. W e - t s h e - k a poolt maha lastud.

Ataman S e m j o n o w, rõõwel suurelt maanteelt, kauge lha töölise ja talupo-

gade rinukas, kõige alatum lütlaste palga- listest. Tõhitiast löid parhiisoni-salgad ta wälja, ta on Wene-maa piiridest wälja pa- latud.

Parun B r a n g e l l, walge kindralite jeevlast wiimane, Wene-Sakja mõisnik, Krimmi rõõmõrtõhitas. Sipteh punawäe raudsete pihtide wahel ja wotab oma müd- dapääsemata oifa. (See ots on tal müid juba läes. „R. S.“ wõim.)

W i l s o n, M i l l e r a n d ja S l o y d - G e o r g e, maailma rüskide kreatuurid, rahwuswahetile kapitallid jellid, maailma tapatalgute juhtijad, üleilmlijes rüskijad, kagistajad ja proletariaandi rikkujad, Wene töölise ja talupoegade hammawoelased, hundi hammastega ja rebaste sabaga poliit- tikerid. Nad on õpetust jaanud desjantifid mitte saada, käiwad pinnal, millel mehe k- hutustõb müidid all ja wotawad jaatuse- lööki. —

See nimefiri on maailma kodanluse lookuste rüskumid.

See nimefiri on rahwuswahetile prole- toriaadi tulewate wõitluse mundament.

Kes on maatöölise kardetawam waenlane?

Sinnatöölise on oma kardetawama waenlase juba ära tunnud. Kui M. Martna paari nädala eest Tallinna raudtee wabrikut kändelega läks, leidis ta sealt ainult 20—30 inimest eest. Raudteewabrikus on aga ligi 1.200 töölisi. Sotside kontjert-müitingul „Estonia“ kontjertsaalis, kuhu üle 3.000 pealkuulaja wõhust, oli wawast mõni- sada. Ükski sotside löuamees, üegi häbe- mata jultunud jetteke Aht ei ole julgenud Tallinna tehastesse ja wabrikutesse oma jundajenägu näitama tulla. Aga ma a l k o - lab joffialdemokraatlii wõrgutajate roh- keski ümber. Wendenel kurnajate agentidel on lootus pimedamates sarrkades maatöölisi oma mürdä püüda, et siis riigifogus oma töölise talljutamijele poliitikat töölise ni- mel jatkata.

Mis on joffidel jöödaks, et maatöölise hingest püüda? — Maajeadus ja jundus- likud määrused põllutöölise tööaja ning palganormide kõhha.

Kui joffid nullu rääkijid maa andmi- sest töölisele, siis ei tee nad tänawu sellest enam jurgugi juttu, waid ütlewad juba jultumult, et ükski walitjus ega riigiford ei wõiwat löhtidele maad anda. See on

lori, sest küsimus ei jõeja jurgugi jelle, et iga elam hing „oma“ maadapilese jooks. Wastaku joffid jelle küsimuse peale, mis lähewad kahjohuusekohad mitte töölise, waid jontamate khtide kätte!

Jga töölise teab, kuidas see jünnib. Kui töölise lähew maad sooma, siis küsitakse te- malt, kas tal h o b u n e on? Siul siis töö- line lähew linnast odawat jöjamae hobust endake müütama, siis küsitakse temalt, kas tal m a a d on? Ja töölisele ei anta maad sellepärast, et tal hobust ei ole. Sellest müütunud ringist müid töölise ainult tööra- wa walitjus wäljal

Sotid (ja ka isejeismad joffialistid) üt- lewad, et kurja juur jeismad jelles, et kur- jad amenikud head maajeadust rikumad. See on töölise petmine, kui niijugust luttu puhutalje. Kuit tülid need paljad ametri- kud ja selle kaskusi nad löidawad. Sitt jürgneb, et walitjus on waja lörwaldada, sest jontikaua kui feesugune walitjus edast- festab, ei kow ka need ametrikud, kes rik- kaid teemwad. Kuid ka maajeadus ije ei wasta töölisele klassi tülidese. Ühtikud töö- likud wõiwad ju kuldagi „oma“ maajeaduse peremeesteks löusta, nagu linnasti mõnt

alkpe töölise võitkusepoolele tõuseb. Aga tööstustellass — töölise suur enamus jääb ikkagi palgatöö orjusele ebas. Mõhate lii te ldamine ja jägamine on see põhjus, mille maaleadus tööstustellassile kahjulik on. Sest tööstustellassile ei too see vähemaltki fergendust, et ühe paruni asemele kümme foud peremeht tuleb. Niivõisi panna kse alus meele kodanluse ühile, kes pikemini nii jõukaks tõuseb, et tööstisel warsti uued kurnajad kaelas on.

Mis ei kaha sellega juuqul mitte ütelda, et kodad tuleks nute asunikkude käest ära võita. Ei! Maflooratist me tagurpidi wän-tama et hakkal! Aga nendele nutele ajunikkudele tuleb selgetis teha, et suur hull nendest omal jõul joutale ei saa. Nad kooda-wadki riigilt abi. Aga kodanline walitjus nendele abi ei anna. Juft selle wastu — kodanline walitjus nõuab neilt maksust fisse ja taju kumontaari, hooiote ehitusma-terjalil eest. Uued asunikud peawad toadma, et ainult lõbrahma walitjus nad wabas-tas nendest wõhadeft ja maksudeft.

Senni aga ei saa wähe olemata uel ma-foalaid, kes on suurimud „oma“ maalepikese pealt kahkuma, sest et nendel jõud puudub jeda pidada. Ja see näitab tööstisele meel ferd tungiwalt, et neil kodanlileft riigilt ei maad ega hobust woota ei ole.

See pektus, mis asutawa loqu walimis-tel nii häbemataft tööstisele filma puistatt, on niilud paljudele arusaadawaks saanud. Aga seal tuleb jofhialdemokraatline wõpik ja laulab: walitjus peab maapanga arwama ja Teile odawat laenu andma! Walitjus peab Teile inventaari andma! See on wana pektuse jatkamine ainult uuel wiisil.

Mihama on luqu ka tööaja ja palga määrustega. Sotfid kõnelesid oma partel kongressil augustis: Meil on suur krumpl! Me tegime need määrused, aga kodanluz meid ei tälba; jeda meie üflemegft walimistel põllutööstisele ja siis saame neilt häält. — See on nurjatu plaan!

Tuleb küsida: Miks ei tälba kurnajad meid jundustlikka määruseid?

Pahte wastust et wõt olla: Kodanluz et hooli määrustest sellepärast, et tema kles wõim on, maale tööstisel aga wõim ei ole ja ifegi nende ühtijused on wäga nõrgad.

Kes mängeis wõimul Gektis kodanluse kätte? Sotfid!

Miks on maale tööstise ühtijused nõrged ja wõimetud? Jga hallparur ähwardab oma julast töölt minema kikutada, kui see tööstise ühtijuse liikureks astub. Jga kodan-lane hirmutab ärksanaid tööstisi mahalast-mistega ja maalt wälhesjoatmistega. Mufh kuli see kurnajate übbus? Kes panti moha-lastmiste seaduse maksma? Sotfid! Päst walitjuse! Kes hakkas maalt wälhesjoat-misi toimetama? Sotid! Sellat!

Sellega tõis jofhid ise määrustel põhja-ait ära ja need pidid selle kogajärjel para-tamata ainult paberile jääma. Ja ongi pa-berile jäänud. Ifegi need wältsjad, narufted määrused, mille peremehele kahulikumaft kui tööstisele, on paberile jäänud, sest kurnajate ahnusele ei ole Gektis piimfid pa-nud!

Maale tööstise kõige kurtjem waenlane on mõisnik ja hallparur, sest need inemad tööstist kuli meretõnuid.

Aga maale tööstise kõige kurtetamaft waenlane on fots, sest see tuleb lõbramehe nääga, räägib lõbra juttu tööstise ranguft seijuforraft ja kurnajate ahnuseft. Ja kui ta siis maale tööstise hääle kätte saanud, kähob ja annab ta selle mõisnikule ja hallparu-nile ära.

Tööstustellassil tuleb ille maale seaduse, ille palga ja tööaja määruste ebas ja kaus-gemale astuda! Tööstustellass tahab walit-jewalts klassiks tõustal! Teel wõimul juure on jofhid tööstisele risuks ees. Sellepärast olgu ka maale tööstisel jofhida jooks walimis-tel mitte hääl, waid ainult jatahoop nende pehmete herrade kõige pehmemasse kohal.

Tehkem põrgut!

Tööstised mäletawad jeda äraandlikku poliitikat, mis jofhid ajafid minemal aastal Jürripäwaga eel. Sotfid töotafid siis anda jofhijugu ilusaid asju tööstisele, wabadust kurnatutele. „Sotid“ rääkis siis, et nende esimene saarm peale walimisi walitjuses on — rahul Wenemaa Nõukogudega. Niilud teab igauks, et see oli äraandlik pektus.

Niilud jälle, riigifogust rääkides, kirjutab „Sotid“ (nr. 228), et

„Tagantjäreft olemata meel fõif targad ja wõime selgest omale ettekujutada, mis-juume kaatus oleks meid odanud, kui meie oma riigi saature Wene walgote kind-ralite saatusega oleks ühendanud, kui meie ühes Kollshakt, Dentkini, Judentiift ja

on aga wõlakoos üle 100 miljoni Eesti marga laenu teinud riigile. See tulnud jellest, et laenu andud erakand rääkis teie nimel eest, mis umbes kuus korda madalam oli teie riigikassa. Kaupmehed teeninud mitusada protsent „Revalise“ kaupad müües. Riiviti nuumas walisjus „Revalise“ hea jehuti puhul ühtikuid maruõbrisi efektel riigikassa kullil.

Kõik aga riidewad Überaakand ja rahwaerakond — „Waba Maa“ ja „L. Teataja“ omawahel: kummal erakonnale need maruõbrisi, kellele purnat jagati, riigikogu walimistel hääletama peawad!

Käremärtsjed näiwad lätsja üloliigjed olema.

2. Riigiwõlad.

„L. Teataja“ rõi wäliswõlgade nimekirja. Aga Eesti maruõbrise on need wõlad walesti arwatud niisuguste kurdide järele, milledest Eesti rahaministriid ainult jooitud peaga und näha wõiwad. Nii on Inglise naelsterling 706 Eesti marga alla arwatud, dollar 190 Emt. alla jne. Mit saawad nad 3400 miljoni wäliswõlga. Edepoolest on see summa märksa kõrgem.

Wõtame aluseks Tallinna börsse 16. noembri kursitabeli ja kahandame kursid ümarikendeks arwudeks, siis saame wõlad:

1. Saftjamaale: 1.800.000 idantarkala = 6.750.000 Eesti marka;
2. Soome maale: 2.881.348 Soome marka = 23.050.784 Emt.;
3. Daanimaaale: 468.950 Daani krooni = 23.196.500 Emt.;
4. Inglise maale: 352.592 Inglise naela = 458.369.600 Emt.;
5. Ahiisriikidele: 14.928.012 döflari = 5.971.204.800 Emt.;
6. Prantsusmaale: 18.260.000 franki = 265.200.000 Emt.

Mit teewad wäliswõlgade summad kokku wähemalt kuru ja pool miljardi Eesti marka wälja.

Kui selle juurde weel arwata 1.400.000.000 Emt. siwõlga (w. „L. L.“), siis saame kahelja miljardi riigiwõlga.

See on kaheaastaj majapidamisse tagajärg!

Riisugune on kaheaastane puudu jäät.

Seejuures et olewat mitne wõla kohta süguti teada, mis tingimistel nad andud.

Misuguste wõlgade listi kuulub Ing-

lise wõlg. See adjaolu on wõga lähikäis. Wäliswõlgade profentide lajamise listimist antades ütles „L. Teataja“ (nr. 261): Ei halasta keegi. Pariisi loovriwad ja itkesse rakendawad. „Teiste laenuemate rahwaste majanduslist eri on see, kes oma rahwuswahelisi wõlatohustasi et junda täita. Ja see orjapõlu on wass ehk kõige teledam, kagedam ja wäljapääsemalam.“ — See on õige. Aga see on ka paratamata. Ja nende wõlgade suhtes, mille tingimist weel teada ei ole, on see kindne korda õige ja kindne korda paratamata.

3. Mitmed kahtlased lehwitid.

Nende arw on juur!

See on kulla määlimine Inglise maale, kusjuures wja kulla kaduma on kindud, ja jälle weawad kõb ja rahwaerakond wõgapullka, kumbka teene see on, et kuld kaduma läks. Kube ja Warese kaufiwõitlus saab sel puhul keitma just selle päewani, kus walija walimisestasti juurde läheb ja need tistelejad walimisestasti lasjed. Siis tuleb jälle rahumaa peale ja waba riigi kindud hõkkawad ümra kistata kuldierki nohtima.

See on wäljaostamine. „Waba Maa“ ütles, et rahwaerakonna walitus ostnud wälja kallilt ja teinud riigile 18 miljoni lahju. „Tallinna Teataja“ weeretab klist Kube peale, kes wõlla õiget ajal wäliswalutat ostnud.

Wõõdamines teatub „Tall. Teataja“, et wõberakondlistid mintstrib madanenud heeringad ja kirgi ude 26 miljoni Eesti marga eest ostnud.

Kugege „Waba Maa“ ja „Tallinna Teatajat“, kui näha tahate kerket paturigistrit. Meie on nendest ideasjadestki kallalt ja meie tahame karkat teha neid riidlejaid lepitada.

Repime selle peale kokku, et Eesti on wäike. Sellest tuleb, et oled sunnitud madanenud kaupa ostma. Sellest tuleb, et oled sunnitud 1000 tonni wiiska endise hinnaaga ostma, olgugi et hind wahapeal 300 Emt. puuda peält langennud on. Seit wäljamaa kaupmees paneb rewolwri Eesti walitjule wõkakõiele: kas tahad, et sinu riikit hõeismust kunnistatakse? Kui tahad, siis osta kallist wiiska, osta madanenud heeringaid ja ubel — Ja kodumaaline kaupmees, kes need ained wäljamaa kaupmehelt riigile kankelunud, paneb samale walitjule rewolwri oha wastu kullakagust: Mis wärt see hõeismust siis on, kui see kaup ei lahel

Mihugusele walitjusele wõib ainult haastundmõist awaldada, aga niiviisi riielda — see annab tunnistust, et meie iseseiswuseks meel kippjed ei ole. Mõelge, tempe Euroopa waalab seda pealt!

4. Meie otjus.

Kodanlised erakonnad riidlemad, kelle oana oli see walitus, kes riigile kahju tõi? Nad riidlemad just nagu kaks naist, kes Salomoni kohir ees läksid. Teeme siis ka meie Salomoni otjuse ja ätteleme neile riidlejatele naistele: Kuske see siüdülane walitus tõlliste kätte, nad raiuwad ta pikki sehgroogu poolaks ja teie jaate kumki poolel!

Sõdgake neile seda, tõllised, keetnõu-kogule oma häält andes, ja teie saate nägema, et nende riid walitib nagu naiste riid Salomoni eesi! Nad lepiwad jalamaid häält, et muesti tõllisteklassi üle walitjeda ja kahjulikkude sehwõide üle walitida.

Waikeida!

Selles see kunst seisabki, et täis au-paistust rõhujate riiki walitjeda. Wälē-tate, kuidas nad wennakult walitjib „Rewalitse“ riigiwõlgade, kahjulikkude sehwõide asjus? Kõik oli nii hästi korras!

Riüid aga — päästke riidi! — laulab Kuff. Pandrott on tulemas! — kraakub Wares. Aga iistemoodi trükkisid nad pa-beriraha mõlemad, iistemoodi siplesid nad mõlemad, nagu Kanad, iseseiswuse tahtus.

Walitus pibi ju wlema rajatub ihtluse ja ihtise wastutuse peale vähemalt sellest ajast loodit, kui Jaan Tõnison ta „Lujundas“.

Riüid aga weeretatatse siüdi irksteife peale. Riü talitawad poisikejed, kes on juba suuri sõnu tegema õppinud, aga sel-let jala tahapanemise wigur alles seck.

Seda nähes peame üttema, et harri-kejed walitjewad meie üle, nende ainus tarwis on, et nad wõüda aega hind pidada ostanwad.

— u —

Wägipulga wedamise tallermaa.

Tõberafonna „Waba Maa“ kirjutas: Wäliswaluuta kurss on meie tarfate mi-niistrile tarwuse tõttu aina tõusmas. „Wabal Maa“ oli suur wajadus nii kirjutada, sest tema mehed on walitjuses ja häält lähed tõberafonnal riigikogu wali-mistel piiramata armul tarwis. Muudu on Cesti wõlas.

16. nowembril kell 12 päewal mõttis tõberafonna peaminister Ants Hans Antoonius Piip kodanlikel ajakirjanikkud oma jutule ja lauslus:

„Cesti marga langemine on tegelikult seismas ja meie loodame, et sellele tõus-mine järguema saab. Sellega iihenduses alaneks siis ka elusallidus ja kaoks tarwi-dus pallajid tõsta.“*)

Tõberafonnal oli suur wajadus, et te-ma peaminister 10 päewa enne walimisi just niiviisi kõneleks. Sest — kuigi her-

*) See paaritajarealine „jutunajamine“ ilmus kõrkides lehtedes nendekamade jö-nadega. Pagana hea mälu neil kodan-likstel ajakirjanikkudell! Kas ei püüni aga need jutunajamised nit, et herra peaminis-ter pistab herradele ajakirjanikkudele kir-jalkku jutunajamise pistu ja lausub juu-sonal armulihelt: „Sur!“

rad ministrid sellest kõrgemal on, et oma arektiwõimu poliitikküks lihnaujeks kasu-tada, aga — nagu wõeldud — tõberafonnal on häält tarwis.

Riüid maaliidu n. n. põllumeestel on ta häält tarwis. Ja sellepärast on maa-üit ja eriti hra K. Pats jelles wäga hu-witatud, et asjad wastuõhja oleks. Nimekt. Kui tõberafond ütlob, et Cesti marga kurss tõuseb ja wäliswaluuta kurss langeb, siis tuleb maaliidul himu ütelda, et — just wastupidi: Cesti marga kurss langeb ja wäliswaluuta tõuseb.

Ja samal 16. nowembril kell 12 lõunal algab Tallinna bõrjel president K. Pääsi taktipulga järel wäärtuste ümberhinda-mine.

1 naelsterling — enne 1000, müüd — 1850 Emf.;

1 Rootsi kroon — enne 58, müüd — 75 Emf.;

100 ksaazi rubla — enne 175, müüd — 275 Emf.;

1000 Sowjeti rubla — enne 35, müüd — 55 Emf.

Jne. jne.

Enne kui herra peaministri jutt wä-liswaluuta kurssi langemisest ajaleh-teses ilmus, oli Cesti marga kurssi

Enkultamine tehtud! Pangaherrad uacfid oma piigatud habemetesse... Sest nende noot — „põllumeeste“ noot — oli tõbera-konna omast ettel Justament tõbera-konna waltijuse aegu oli wäliswaluuta enaeolemata hüppe ülespoole teinud, elufalkiduse tõus kellojamaga enaeolemata tõuke saanud, karmidus palkafid tõsta enaeolemata terawaks saanud! Ja — kõik see oli üheainsama hulekriipsu-tufega tõrdajaadotud!

Wogu see lugu mõiks paha ja rumal kõrsinall õlla, kus jõhkrad kullajumalad wlnaawru mõjul hullu tempu teewad ja lõpuks wastase ümber karglewad lauluga: mofas on kõik puud ja laewad, tõberakonna tõõd ja waewad!

Uga — paraku — ei mängita feda jantti mitte kõrsis, waid tegemise ühels näitelamaks on walitus ja tetsels — tõrse. Publikumil aga tuleb pükfirihma pingutada!

See „wahesjuhtumine“ heidab terawat walgust selle uuenduste poliitika ja ojaliste paranduste kätewõitmise peale, mida fofid julustawad. Kaardimajake on kõik need uuendused ja parandused! Pangaherradel on waja fõrd kopsud õhku kais tõmmata, puhuda, ja — kõik tõõliste elujärje parandamised on kui nõialepi wael ärapihitud. Sinnad tõusewad, rahapalk jaab weel suuremat määral nõhja-palgaks ja fermet elujärje parandamise wõitlust tuleb algusest peale uuesti peale hakata. Börsefuningate 16. novembri tore fäelilgutus näitab meile, mille poole tõõlisteklassil oma wõitluses püüda tuleb ja — mis abinõudega.

See sama fäelilgutus paljastab ka feda, mis peitub fofide hädakisa taga, et meie tõõlisteklassil rappa wedawat, kuna meie tahame, et meie saadikud riigifogusse „lärmi“ tegemiseks lähets. Memad minewat riigifogusse „tõõlist, rasket ja waktufuskilast“ tõõd tegemal Jah, lähete küll! Lähete tallemaaks paberist kullajumala-

tele. Meie aga ei-taha, et need falkjad meie — tõõliste — turjal wägitulla omawahel weaks. Meie ei ole narrifesed, kes antartufoga alt ülesse niifuguste tõõdate jantide kut „riikliste“ asjade peale waataks. Selle filmadejõõlitamise jätame fofidele. Meie üttime: herraskolt on waja jäänawalt wõimalus wõtta tõõrahwa turjab lugu lastal!

Suba juulikust saadil riidlewad tõõdalkjed erakonnad kõige wooremalt omawahel wõimu päraft. Gestti on kiffas, pirukas wäike, ja Gestti kodanlus alles liig märskse. Ta ei ole weel dieti jalgu mahapanna saanudft. Sellepäraft on fiis fligelemine la nii suur ja nii matfifil rumal. Ja kui nad fiis seejuures igawesti suu kais wõtawad „riigist“ ja „riigi huwidest“ ming „riigi huffaminemiseft“, kui wõim teise kodanufe rühma kätte lähets ehk lähets, fiis saab rumalamalegt fetgõks, et iga falkfond kurna-jaid, spekulantifid ja muud ah-nitfsejaid, kes maewaks on wõtnud omale mõne „tõõd“ ehk „rahwa“erakonna ajutada, — ennaft riigifis peab ja oma riisumise huwid riigi huwideks wäljafuulutab.

Pangaherrade 16. novembri maunõõwaris on see alasti hõbematus oma kõrgemale tipule tõõsnud. Needfamad mahed, kes alati suu kais wõtawad armastufest riigi ja kamaa waktu, mängiwad oma riigi rahakufisiga nagu mängufanniga. Meie ei taha nende mängufanniks ollal See toob neile uusi miljontfi, mille aga uut nõlga. Walimiskel mafjame meie tõõfidele neile mängijatele protfendib wälja, aga pekapitali tafumine tuleb päraft!

Müllast on Gestti tõõrahwas kapitalistlike hakalade wägitullgawedamise tallemaaks õnnud!

Müllast on Päpfi terawmeelsetest tempudest ja tõõberakondlike walitfufe niriamekufusest! Kes tahab feda kirjufst igawesti kannatada? M. M.

Müüdnud hinged.

Õõrwutt tõõte suurema waimukindlufega, wahufega ja enefõõwerdamisega — tõõte nãrufem allawandumine, waenlase juure ülejooksrine, oma kallt naha foendamine oma klassi kulul ja selle fäelalkumine, selle fäes piits . . .

Wast ei ole see funagt see, mis tõõlisteklassis suurft ja fõrget, nii piltsikult ja fäegalafutawalt õõrwutt feisnnd sellega, mis tõõlisteklassis armetut ja alatut, kui lãinud reedel tõõlistemittingul Tallina tõõlistemajas. Uga see, fudawitfi üle-

jooksitute ja oma klassi äraandjate esitajal töölisklassile vastu võttis — see andis ümberlõikamata tõenduse, et töölisklassi terve mõistus ja tuge klassiline loomusund hävitamata on, kuigi kodanlus kõik rakkas liikuma on pannud, et töölisest mitte ainult majanduslikult, vaid ka vaimiselt orje teha.

Imestusega küüsiid töölised tänawu kewadet: „Mis see on, et Wenemaal wäljasaadetud seltsimehed meelt ja wärwi muudawad?“

Jutt ei ole mitte nendest kuu nest-kümnest lihest, keda tänawu augustis wälja saadeti. Nende kohta oli juba algusest peale selge, et wäljasaadetute hulgas tubsti protsent wabriku-nuuskurisi, prowolaatorisi, streikimurdjaid ja muud walgeid leeri musti jõudusid on. Siin ei wõinud lahilust olla, et salakamal siis-minister ja tema kaitseinglid tahisid soelada töölisi, „kes oma silmaga“ näinud on, et Nõukogude wabariik „kubugile ei tõiba“, ja kes siis Karoowa tagant siia kuulutama tuleks, et Eesti töörahma tuludele ikkagi tõige enam wastab ühes Judentiifitse ja Soome „kangelastega“ wõidurikkaid sõjakaitsusid teha.

Waid jutt on peaaegjalikult neist jaast kahest, kes mullu wälja saadeti ja sellest enamuse Ametiühjuse kongressile wälitud olid. Nendest on nii mõnigi tagasi tulnud Eestiisse, aga mitte töölisklassi juure, waid kodanluse juure. Kui esimesed walgeks plectinud pääjufesed tulid, siis sai nii mõnigi wangiwõetud tööline kaitseinglitelt kuulda, et see ja see endine Ametiühjuse kongressi saadik wõiwat tõendada, et demokraatiline kord paradisiis on töölisklassile. Antk tagasi tulnud saadiku aadress, et mingi ja küsiq, kui ei usu. Tsaari sandarmid ei püüdnud meile kunagi ära näidata, et töölise rõhumine ja kurnamine töölisklassile õndsus ja paradisiis on. Demokraatlikes riigis aga keerlewad ühes ringis kodanlane ja tema kaitseinglid ühes sõjide ja ülejooksitutega.

Kewadine esimene imestus andis warsiti maad aratundmisele, et siin on tegemist müüdnud hingedega. Eesti lamal ajal kui ühed kongressi liikmed tagasi tulid sieministri loaga ja kaitseinglite juures loore au sees on, tulid teised tagasi ilma loota ja on kaitseinglite juures mangis, nagu Malsroos, Hoop, Leena Lippo — ehk Naadi mõisa kruusaaukus.

Kuid esimesed pääjufesed et-too kewadet. Kodanlus aga wub kangekaelse müri-meel-

susega, et Wenemaal tulnud tsifud wõiwad Eesti töölisklassile „demokraatlikud“ gated pähe panna. Sotside partei kongressil kiideti muheledes, et iga optant olla wäärtuslik agitaator riigikogu walmistel. Mis siis imet, et kaitseinglid sõjide ja nende lewakiad reedesele miitnugule ihe müüdnud hinge, endise wäljasaadetud kongressi liikme, kõnelema saatsid. Wistisiti ootasid Eesti ja Martnad niisama suure põnewusega ja elukutselise huwiga, kuidas see haifupomm mõjub. Ja — mõjus! Terwe saal warihes wiha parast. Wäljal tõuge ja mahol ülejooksil äraandjal Nuuskur! Niijugused händed kostsid illeliidistest müra wälja. Teada ei lastud edasi rääkida. Aga ta oli oma lewakiadest kindla „mandaadi“ saanud ja juhti kangekaelsusega ajus see nuumikute hooiwikoer uresti töölisklassi peale hantuma. Aga siis ei antud temale enam aega lausetti lõpetada. See kõlwatu rändkas Nõukogude Wenemaal ja ütles, et töölised oma käremeelsusega oekwai ihe selles süüdi, et 26 Jsborskis ära tapeti. Aga kodanlus peaks oma oseteud agentisid paremini õpetama. Ust ja Marina peaksid nende jaoks erikursused toime panema. Peterburt Eesti opterimise komisjoni ja Purri instruktioonidest küsi on wähe.

See oli müüdnud hinge justunud jõhkruks selles saadis ja Soansu palge ees Jsborski ohwite omaksetele näkku hüüda: „Teie ihe olete selles süüdi, et Teid merikatawse.“ See jätkis tahtis, et töölised suud annaksid sellele läele, mis neid taagitab. See tallalakuja tahtis, et töölised kaastundmuse telegrammi saadaksid werkoortele ühes töotusega, et töölised werkoort enam werojanule ei ärital.

Töölised süüdi! See wijat näkku töölise koosolekule, kus lihtegi inimest et olnud, kelle filmi pjarad ei oleks tulnud ehk kes hambaid ei kiristanud, kui läbi saalk kätel kõnekoole kanti sm. Soans. See mana 53-aastane tööline, oma kuulihawadega ja murtud käega ja jalaga, oli kodanluse wäemõimumalitusse wägitegude tagajärgede elaw tehas-tus. „Ma tahan kahelordse jõuga, ühes teiega, wõibelda!“ — Minult selleks ühi-feseks töotuseks jatkus meie wanafeset kehaliist jõudu. Wihapuna ja kahwatus mabeldas tema palgil, kui see armetu töölisi selles süüdisias, et kurnajate waltitus neid laga kufab. Ja kõnekoole töusis mahatapetud Eesti-maa Ametiühjuse Kesknoukogu esimene lesk sl. Annus. „Me tahame wõibelda nende andete

ceft, mille ceft meie mehed laugesid. Me tahame oma lapse kasvatada, et meist ei saaks ülejoosfikuid, nagu see siin! — illes ta. See oli piitahoop näkku kõitidele ülejoosfikutele, kõitidele müüdnud hingedele, olgu need endised Ametiühijuse kongressi liikmed, olgu need jotsid.

Meie võime kurnajatele läulilind olla, et nad jelle oma kõnemehe reedesete miitingule jaatvid! Siin puhkes see mäda-paiste, mis Eesti töölisteklasi teha küles on.

Selle müüdnud hinge ülesastumise pea-

lähitus aga seisab jelles, et joi teel igale proletaarlasele nähtavaks sai, et tal riigikogu valimistel maud valitud ei ole, kui Saaru ja müüdnud hingede wahel. Umb-kumb. Seit need müüdnud hinged on kodanuse asja ceft väljas! See miiting on selgeks tõenduseks, et Tallinna töölisteklasi kui üks mees oma Reiknõukogu ceft — oma asja ceft väljas on. Tallinna töölisteklasi ei taha oma rõhujatele ja kurnajatele alla wanduda. Ta paneb kõik ülejoosfikuid oma hävitama põlgituse alla.

E. T.

Rookige välja!

Rakvere's on käsitöölise felds. See felds on jotside lääes. Mis teevad seal jotsid?

Selle feldsi esimehes on Jaan Meos (Rakvere linnavolikoi, riigikogu kandidaat jotside nimeskirjas), abiesimehes on Ludwig Permann (ka Rakvere linnavolikoi ja jotside kandidaat riigikogusse) ja E. Wik, sekretäris Johannes Kobarik (hoolipetaja, jotside riigikogu kandidaat). Need mehed on pugunud feldsi ettevõtja selles, et seal võimul olles omale manumoniat kottu ajada. Nad on feldsi puhaskaju oma wahel ära jootanud „laenua“; esimehele Meosle — 25.000 marka, abiesimehele Wikile — 25.000 m., Permannile — 5.000 m., wabrikant J. Dufile 20.000 m., feldsi förtifikule (alkoholiga „einelauna korrapidajale“) Gatterile — 25.000 m., jne. Kuit feldsi peakoosolekul jeda asja arutabi, seletasid need mehed, et „laenu saajad on wäga usalduswäärilised isikud“, kuna nad majade, äride ja mitmesuguste tööstuse ettevõtete omanikud on.

Sitt selgub, miks „Sott.“ nr. 229 kirjutas: „Terved kufetühijused seisawad loos peaaegu tähtsult wälkeseft ettevõtjates.“ Sottid loomad just niisuguseid ühijusi, feldsi. Tõusikutest kaswatawad nad wälkeseft ettevõtjaid, kes pärast suurtels kapitalistideks jaamad.

Maimitud feldsi esimees ja „laenu“ saaja Meos seletas, et „laenu on sõdametunnistuse järele antud“ ja et „feldsi eestseisus on õieti ja feldsile kofuhtsult talitanud.“

Sottide riigikogu walimiste programmi-ümne üleskütse rõögib: „Eesti f.-d. t. p. piitab riiki wõimalikult demokraatlikult teha, f. o. niisuguseks, kus ülem wõim rah-

wa ehituse kätte peab jääma, ja kus töölistes riigi- ning kogukondade poliitilise ning majanduslise elu juhtimisest osa wõtavad wõtta.“

Waadake töölistes! Demokraatia seisab jelles, et rahwas (mitte proletariat) majanduslise elu juhtimisest osa wõtaks mit magu jeda jotsid teemad. M. Warhu jahkerdab jaharhiniga, kirjutas hea talu ceft kodanusele tööliste pehmiseks loiraamatuud, kasutab põlewitwi kontseksionisti, M. Kõstner teenib „Newalise“ laudu 28 miljoni ja asutab müüd ärisi; pigemad jotsid „laenuwad“ oma tööstusele tööliste jeldsi-dest raha. Niisugisi demokraatiseeritakse kapitalismi. Niisugisi peab wõim teema rahwa kätte minema. Väsi kapitalismi fotsialismisse! Selles seisab jotside fotsialismi teostamine.

Proletaarlased, pekske wälja need demokraatiseerijad igast tööliste ühijuseft, feldsi, kooperatiivist, ühijust! Mitte ühte tööliste häält walimistel meile jahkerdajatele!

Kogu iseseisumise ilke kestmisel on jotsid töölisteklasi ära annud, kllustanud, talle ainult hangeldamist ja jahkerdamist õpetanud. Nad on tööliste klassiwõitluse pügi terawotja maha murdnud ja taha wad müüd kõiki täusikuid illesse upitada „hajale ofjale“. Ühine kindlasti, et iga jots jeda klassiwõitluse oma täusiku üdametunnistuse järele õieti ja kofuhtsult teeb.

Ametiühijused peawad jäämeid tööstuse edendajaid hahastamataalt ja kindlasti wälja rookima tööliste seas.

Mõned sõnad raudteelastele.

Mitawa fogu walimistel said jostid 152.000 häält, ka paljud raudteetöökodade töölised häälendasid jostidele, sest jostide ühisõigused tegid ju igal koosolekul toredaid lähe-lligutusi ja weel kenamaid suuri sõnu.

Nüüd riigifogu walimistel aga seisab see partei kui hantsu, alasti liibu kõikide silmade ees, sest ta on oma toreduse ja maskeerimise aja üle elanud. Töölise hulgas on jellele ajatoolisele räipele jella pöbra-ruud, — nüüd riigifogu walimistel tuleb seda raibet eitawaatlikult mulla ajetada, et ta walmisel silmapilgul weel oma haiguse lõustid ei jants edasi anda.

Mitawa fogu walimiste aeg oli raudteetöökodade jostidele mesipuuks, kus nad magusat imemas käisid, mis neid joowas-tas ja selle joowastuse turhinas lubasid nad kõigil kurnajatel selgrood murda, — aga hegelikalt murdsid nad raudteelidul selg-roo — wimase augusti streiki ajal.

Riigifogu walimistel lähenevad uad ettewaatlikult uuesti raudteelastele, oma suuremate ümikele katteks panewad riigi-fogu kandidaatideks raudteetöökodadest 6 wähemat praktikewimata wenda. Mis mehed need 6 welle on, jeda teab iga raudteetöölis! Kus lats ehk kolm töölisi loob kõnelewad, juma jeltis hingimata üks neist kuuest. Mikspärast? Sellepärast, et — lats jael ehk kogemata kommunistimusest ei kõneleta, mida wõiks Pagaru ul. teatada. Nende jostide jfaks wõiks riigifogu kandidaati Waaneri nimetada. Raudteetöölised mäletawad jeda meest wäga hästi oma koosolekul, kus ta ainult labe ja-laga raudes kufagil labla peal kõneles. Ta kõlbaks kufagile riigitrahterisse wälja-wistajaks oma jalgade tõttu, ehk jälle pa-run Wrangellile matufekalabõjjaks, jelt see mees on jisse wõetud walgetest lindra-libest. Jundenitõht pealetungimise ajal hoop-les ta, et nüüd on punasel Piiberil ots, kommunistide eluküünlas saawad kustuta-hud.

Teine jaadil Dreher on kõikide teada juur paandlane, kfarraiegne jandarm, kes hoobelda armastab sellega, et 1905. aastal hundiga Peeterburit unlitfotel töölise pea-lunde paljust proowinud, peale selle endise Spordifalga kige, mis töölise rahustami-jeks asutatud, igat palgastreiki on ta aitanud nurja ajada, kuid wähest kõneleb ägedalt labelega wehftides nagu Karl Ust asutawas fogus. Kui minewal aastal, nowembri streikt järele, 23 töölisi wabrikust wälja

heideti, — siis heitis raudteelitt ka neid oma ridadest wälja Dreheri pealekäämijel. Kui raudteetöölisid R. nõudis, et loda peetaks ametmeeste ja töölise jektjoni liikmena edasi, põhjendades jeda sellega, et tenna sek-tjoni wastu effinud ei ole ning raudtee-litt kui töölise organisatsioon ei toht wäl-jahoidetud töölisi selle mõõdupuuga mõõta, millega raudteemalittjus mõõdab, waid wastuokja kõiki wäljahoidetud töölisi kaitsma ja toetama. Siis tuli Dreher ar-gumentidega wälja, mis iga aujale töölisele hähipuna palgele tooks, motiweerides jeda järgmiselt: jeesirane R. on wist kom-munist, jellepärast tuleb temast kui pidali-tõbiseft eemale hoida, ning et kõhemal ajal tuleb ülestõhine raudteelaste kongressi kofku ja kui meie jeda siidukimena edasi peame, siis pääseb ta kongressile jepaduse sünnitajaks. — Ehk jälle Kuusner, Pakk ja teised wähemad waimud, kes wõtdurõõm-jate nägudega, rind ees, mõõda töökodasid luustisid, kui 102 am.-üh. kongressi jaadi-tut wälja jaadeti, kelledest 26 mõrtfukast-jelt ära tapeti. Jga palgastreigile, mida raudteetöölised korraldasid, on nad wastu töötanud ja wähem klassiteadlikka töölisi üles kihutanud töölise ühise mäerinna lõhkimiseks. — Pidage meeles neid sõnu, mis nad August Tunderi mälestuseks üt-lesid: „Ta leidis koha, mis iga loerale ko-hanel!“ — Oued jostide kandadaadid on juur-dase nägudega, ka nemad on üffituid töölisi juudelnud, mille järele neid tapeti ehk tür-midesse heideti.

Raudteelased, mitte üks hääl weile ära-andjatele jelleks, et neid upitada riigifogu jell! Wastme neid ühet häälte jostide poolt asutatud kaitsepolitset agentideks, jael on paremad tingimised töötada — ja neil on jelleks praktikat. Das nuhinud awalilust paremaid töölisi üles ja loputawad saadud markade eest oma kõrisõlme piiritufega. Wiimast streiki walitufusega aidates maha suruda on nad aitanud raudteetöölise or-ganisatsioonilsi tinnit jalguda.

Mitawe töölise organisatsioon, kes tebe ja kõikide töölise hurwisid silmas pidanud, on — Tallinna Am.-üh. Kofkuduhogu. Keskõnõrkogu on alati kõigi töölise eest wõitlust pidanud, ta on wõidelnud, et kõik proletaarlasti wabastada börse-fahberdajate ja riigikapitali ilbe alt, jelt riigikapital kurnab töölisi tugewamini kui erakapital.

Teie litt on tinnit pondud, kuid walimistel et toht jellepärast ükski raudteelane

passiivseks jääda. Alles kõie hääletama
Am.-Üh. Kesknõukogu nimetrijade eest!

Tööliste klass peab kõik oma kind mo-
billiseerima, et tööliste võitlewat mõkertuda
kindlustada.

Kodumaa pinda on määritatud tööliste
võrrega praegu võimari olemate parteide
poolt oht kaasabil, nende lehad mädane-
vad hundmata hundades, wafatud were aur
kõnneb pilwede poole, mis meid manitseb
meelde tuleama neid hülbeid, mis on kõ-
lanud langenute huultest. Tõborstis lan-
genus kallid seltsimehed hüüdsid: „Aranea-
tud olgu jotsid!“ — See hüüd kõlgu alati

meil tõrnus, — meie et tohi endid enami
petta lastal!

Raudteelased! Mitte üks hääl tööliste
timukatele jotsidele!

Sotside lääed on purasid tööliste võrreft
— nemad lubasid sõnadega kumrajatel ja
parunitel selgrood murda, kuid tegelikult
murdsid nad Dwigatelli wabriku tööliste
suis. Soovisul jalalauud. Kuid teie ei tohi,
et pärast riigikogu walimisi mõnel raudtee-
töölisel jalalauud murtaks, siis hääletage
Am.-Üh. Kesknõukogu nimetrijade eest!

Raudteetöölised.

Igalühel oma häda.

Talinnas tööliised mäletawad jeda miit-
tingut töölistemaja saalis, kus ju. Soans
esimest korda illes astus. Kolmetuhande
tööliise ümber oli kokku tulnud ja juurem
osa nendest pidi tagasi minema, sest saal
mahutab mõned sajad.

Uga mõni päew hiljem oli jotside kont-
fert-miitingu puhul „Estonia“ kontfert-
saalis just wastupidine nähtus: See saal
mahutab wabalt kolmetuhat kõige raswa-
semat kodanlast, aga kofutuluud oli kõit-
lugu tribu-krahu publikumi ainult
mõni sada, ja jotside lewatsa — „Tall.
Teataja“ — witas hingetäiega, et muusika
kõlanud kihjas saalis wäga hästi.

Walimiste eel korraldab Kesknõukogu
Tallinnas weel ühe miitingu, aga — saalt
ei saa kofugilikk, ja jälle tuleb tööliste-
maja wälkese karbiga leppida.

Mit et olnud see mitte jurgugi tiitda-
tud, kui Kesknõukogu walimisüleatuse
kõlud oli, et tööliste koofolekuwabadusel
on jaalimantitud riimiks ees. Kui mitte
täie, siis riim. See on demokraatlike
korra wapp ja lipp. See näitab, kui mitn
abindu kodanlujel läepärast on, et nõnda-
nimetatud demokraatliji wabadust, mis kõi-
tudele ühejulgusel pidawat olema, nulliks
ja kihjaks tehal!

Sotsid ja kodanlased wirutawad, — iga
riihin, iga pawet wirutab igapäew rohkem
trükitud paberit rahwa jekka, kui meie
näbala jootsul. Miks ei saa meie kas mõi
ainult näbala jootsulgi päewalehte wälja
anda? Rääkimata „kapitalistest“ (tööliised
panes need kofku) — et ole trükitodal
Kogel üks kord näbala saab „Rõhuline

Hääl“ ilmuda ainult selle tõttu, et trüki-
tööliised kõibaga ning pihapäewiti meie
leste koowad, kuma teda trükitodadesse,
kus waba iluamisse wimalus on, wastu
ei wõta.

Tööliised on demokraatlike korra wae-
jedlased. Kõie kodanikuwabadusel on
ühigi sõnadüks juba jellepärast, et koo-
oleku ruumid, trükitokjad, kapital meie
kassawaenlaste päha ja punitmata era-
amandus on.

Sit selgub, et ainult eramanduse ära-
kootamisega kõie wõetakse tööliste waba-
duste eest. Seda tuleb meil, tööliised, ka
riigikogu walimiskasitide juurde astudes
meeles pidawal!

Hääletagem jaaltperemeeste wastul
Hääletagem jotside wastu, kes peremees-
teit jaaltijid saamad, mis tööliised kihjaks
jätawad!

Ametiühjuse Kesknõukogu poolt jat
korraldatud riigikogu walimiste tihutus-
töö koofolek 1. novembril j. a. Dwigatelli
wabrikus. Aruandjatena esinesid ju. Som-
merling ja Alitso, töölistele seletust an-
des — mis Ametiühjuse Kesknõukogu
riigikogu walimistele lähed ja mis töö-
liised kõik kui üks mees walimistest oia
peawad wõtma weristatud Ametiühjuse
Kesknõukogu lipu all. Wastuwaidlejad
tööliste ridades ei leidunud, sest kõik töö-
liised on jotside parteile selja pööratud.
Sotside poolt oli aga koofolekule roma-
deeritud keegi nahkaja wäljandgemisega
kõwastuharaga noorlane, kes aruandjal
wäheleharumisega kassus segada — ju-
tament, kui põline auctor oma hända

warandust teistest... Sõna saades toonitas ta, et Ametiühjuse Reßnõukogu liip on liiks õnnetu liip... Selle liip all seisjad on sadasid tapetud, ja pealegi olla sealt promofaatorid Warfolomejew ja Tammerik wäljamõrjunud, ning et temal pidawat peks wahl olema kui elewandil, kuid ise olla tema ninasawikute liigist. Poleks tema mitte partei poolt tomandeeritud, siis ei hakkaks ta kellegile sotsiaaldemokraatlist auku pähe rääkima. Säherdusse sõnademulinaga armas see mees teise Eesti illesleidnud olewat ja jäi ainult siis rahulikumaks, kui Ametiühjuse Reßnõukogu mehed temale ära seletasid, et Ametiühjuse Reßnõukogu uhke on selle õnnetu liipu üle, sest selle liipu eest on woolanud sadantete paremate proletaarlaste wert... Selle liipu all seisjad ei ole oma selgroogu paennatanud kodanlike walge terrori ega õstidest timukate ees, waid paremate poegade werest wärwitud, on ta uhkelt lehwitud ja saab edasi lehwima uhkelt lehwitud ja saab edasi lehwima, kuni kodanlike walitus ühes sotsia-äraandjatega põrnu wariseb, -- siis saab ta wajuma -- ar andes oma langenud kangelastete. Mis Warfolomejewisse ja Tammerikusse puutub, siis peab üttelema, et ega need nadkaelad säherdust karjeeri weel teinud ei ole, kui sotside Hellat, Dinat ja Alma Ostra jne. Eks see olnud sotside kenam mees Hellat, kes Warfolomejewit meelitas, ning eks need promofaatorid Lonja neid raajufesi, mis inu-remate timukate Taudade pealt maha kukuvad... Tammerik oli Hellati mees enne ametiühjuse liikmeks asbarmist. Tõs-likse isadsid kõneleda, et seefinone passu nahaga (sõnnustatud) jois pidada olema liks angerja tõngu lihe elukas, kes oma keelele kui kondiiväänaja iga sõõma alla lubjawanantsid, muudugi piiritufega sega- lult, pidawat tegema, ja pealegi liks neist

„kolmainjast“, kes tõlliste ja wabrikantide wahel wetti jogab, et ksil nii kstikitt tüme wäljanäeks ning wabrikantidel lahedam oleks palgaorjastid kurnata. Noortele nel-budele tümnustas ta ennaft järgmiselt: Wobariigi I. tõõkomißsar ja Hellati õpt-poißs, sm. Põldpõit. Sotside kurnawastufotsi peab üttelema, et ajad on rasked ja mõõda-läinud aastaga wõrweldes palju muulu-nud, sest kõwalübaroga ehitud tõõkomißsari jõnu ei parda tähelegi, waid naerdasse tema heatahtliste loowide üle.

Koosolek wõttis järgmise resolutßiooni lihel häätel wastu:

Resolutßioon wallimiste Kohia, wastuwoetud Dwigateli ülelii-disel koosolekul 2. novembril 1920. a.

Tallinna Ametiühjuse Reßnõukogu on alati ja wanumata tõõlisteklasse wõit-lust juhtinud. Wallitsem walge terror ei ole juutnud jeda wõitlast murda. Ameti-ühjuse Reßnõukogu on jelles wõitluse wäljuid paremaid klassiteadlikka tõõlisti kaotama pidanud, sest Reßnõukogu ei ole mitte sõnades, waid tegudes tomanda Internationaali plawormil seisnud. Tunnistame, et Tallinna Ametiühjuse Reßnõukogu on üleliidisi tõõlisteklasse huwifid silmas pidanud ja nende eest wõid-delnud. Tunnistame, et Reßnõukogu nime-kiri on ainute rakkuskäte nime-kiri. Kõrjume üles kõiki tõõlisti jeda nimakirja aktiivseli toelama. Al-nult ühifelt üksteist toetades jõuab tõõ-listeklasse jeda läbbwäia, mida praegune ajaloaltne moment meie peale paneb. Sellepärast alustame wõitlust Reßnõukogu nimekirja eest ning saame wallimiste si-hutusiwõisi selle nimekirja heaks aktiivseli oia wõnna.

Appihüüe elawate hauakambri.

„Nõutute Hääl“ wõimetusle on järg-nitute kiri awaldamiselis jaadetud, mis ku-luka pitibi annab elawali maetud tõõ-liste paremate poegade seifukorrast, kes hauakambri wõimameeste tüjude märgi-tanaks joannud on, misjuguise taotuse aja- liseks iga aus tõõline saada wõib, kui

ta jellest megasti tarwilisi järeldusi ei tee.

Selgimehed! On teile midagi hingetwat heutada wabartigi elawate hauakambriks, kus seefard juba pool aastat wõitlime, mõ-med tpegi juba terve wabartigi festiwufe aja wäljaspool seadust ja õigust õnnupäriwal

Asi ise oleks järgmine: Juba umbes kolm kuud on weel jalutuse tunnimehels keegi Balti jalslane Wolffmann, kes, tema oma jutu järel, Lord Sumner'ega teemistujes on olnud, pärast aga Põhja korpusesse ülespoositud asunud ja, nagu juba arustada, praegu Eesti wabariigi sawijalana wangisid wägistab. Rohane amet jarnastele orjatubjastele. Wäitmuise ja wäljaastumise poolset kannis kare, taubis alguses üegi nagaitat hämarades, kui wangis jalutusel tema ülewaatuse all wõibisid. Oktobrikuu lõpul, ühel hommikul, jalutusese wiies karjastas mees järgmiselt: jalutusel peate kaima kaks jannu igaihe wähet (Wistantsla), ühes waadata ei tohi, waid ainult oma eeskäija kullasse. Kes sellest kõrwale kaldub, saab kartsa wõidud. Wangimaja ülema poolt oli juba ennemalt tsitatud: „Kartsa! Kartsa! Kartsa! ja tappa saate pealegi.“ Saadades appikarjumised kartsas ja jagade- ja nagaikahoobid olid meile kinnituseks, et „tappa saate pealegi“, ka tegelikult maffera on. Nii siis, lõige selle tagajärjel ei läinud meie, poliitilised wangid, nädalat poolteist mitte jalutusesele. Wintati tahtsime otsusele jõuda, kas „tappa saate pealegi“ lõime wangimaja seadus wõi kaotus karistatutele on. Nüüd järgnes aga hoopis wastupidine sündmus. Mees, kes seekord jalutusesele ei läinud, kutsuti kantseleisse ja pärast eraldati wäljastatjad teise kortasse ja kuulutati mittewäljastatjatele kartsadigus läse, wiidi ajawitcabimud, nii kui waanatud, ajalehed ja wangimajas lubatud wangid numbrist wälja. Kui herrad selle sikkude ja laumaste lahutamiseega olid parajasti walmsis saanud, ilmusid teised herrad, nagu kohtuminister D. Strandmann, wabariigi prokuröör Peterfon ja weel paar herrat wangimaja „head londa laema“, mis, nagu juba ajalehtedest lugisite, herradele wäga hea ja rahulolewama mulje on annud. Nii, nii, wäga hea muljel Wõis ju herra prokuröör oma suuga tsitatada ju. Kreutsele*) 8 päewa kartsa. — Kui Kreutse herrastelt julges seletust küsida ülemal kirjeldatud juhtumiseft, mis pärast meile kartsadigus peale pandud, hakkas wangimaja ülem suurtete herradele walelikult seletama, et Kreutse olla ahwardanud maha kütta neid, kes wälja jalutusese lähewad. Et ülema seletus mitte tõelisel ei olnud, ütles Kreutse: Teie wale-

batel Selle peale tsitatud herra Peterfon Kreutse 8 päewa kartsa. Kõhe täide tsatia! Poolteise päewa pärast kutsuti kartsadigustatad jällegi kantseleisse ja seal wõeti pikema waidluse järel kartsadigus ära. Kui Kreutse aga küsis, kuidas prokuröör tsatub 8 päewa kartsaaga jääb, soowitas wangimaja ülem palwekirja saata prokuröör Peterfonile, kes 8 päewa kartsa määras. Sama Kreutse kes amast wilegis süüdie ei minud olnemat, ütles, et arusaamata on teidagi millesti paluda, kui midagi paluda aga mingit süüd ei ole, sest wäljamimemises keegi teidagi ei ole teelanud ega tagasi hoidnud, weel wähem ahwardanud. Nüüd ütles ülem, et tema juba teada, et Kreutse paluda ei tahtwat wõi ei wõwat prokuröörü. Kuid siis wõiks ta tema, wangimaja ülema, poole pöörata palwega selles asjas. Sama Kreutse wastas selle peale, et see ei ole enam mitte arusaamata, waid olse naljakas, sellepärast ilmutat paluda, et ülem waletab. Nii jäi seekord waikeks. Nüüd, umbes kümme päewa pärast, s. o. 17. nowembril, kutsuti ju. Kreutse jälle kantseleisse ja seal teada enam meie juurde tagasi ei lastud, pandi ilmagi kartsa, nüüd aga 4 päewa, mitte kaholtsas, kus ju. Kreutse ka praegugi kannatab. Lõige selle jandi sekmusel häis ka wangimajade kurator meie kortsi waatamas. Kui temalt seletust küsime selle jandi kohta, pani see herra omalt pooli küsimise ette: miks teie seda kartsaft nii kardate, mis teie sellest nii palju nutate? Sai tsalatatud, et kartsaft ei kardeta, waid seda „tappa saate pealegi“. Siis hakkas ülem omalt poolt seletama, et kartsadigustatad sellepärast karjumat, et teised kuuletsid, nagu pehetaks neid. Siis jäi aga selgeks tehtud, et mitte üksi tsa, waid ka lõigid kuulda on, mida ülem ka salata ei saanud. Kuid asi asi jääb ilmagi wangimaja müüride wabele ja herrad hea borraakjad saawad „hea mulje“. Seltsimehed, tsakuge wõimalikuks teha, et asi ka awalikkuse ette saaks kantud, wähemalt tsikliks tsätskandja weergudel. Alwaldame soowi, et saaks mingisugune protest awaldatud.

PS. Kolmas isik, kes Strandmanniga ühes kirmi järelewaatamas häis oli kohtuministri abi Mahoni, mida pärast teada saime, sest uue progulskasewuse järele et kohtunud pead ülesistõsta ega kumberwaadata, nii et seda herrat kõhe ära ei tunnud.

Seltsimehed poliitilised wangid.

*) Wang Kreutse mõisteti 8 päewa kartsa, tema kaitseks kuulutati kõik poliitilised wangid naljastreigi wälja.

Nõudke nende wabastamist!

Et tümmid tsaarivajal wiletjad olid ja see kord, mis seal walitjes, weel wileetam, jeda teadwad ta oja praeguseid wõtmumehi Gestis tõendada, ning armastawad heas tujus jellest juttu puhuda kusagil peenemas restoraanis. Sest kui juba wäljaspool tümmi õigust ei olnud leida, ning tsaari kaitsete ruffid ja nagaitad igalpool ja igal ajal rahwa tahtmist täitfid jellejnatse rõhitud rahwa oma nägude kallal, siis käis mitu korda wabastamini nende käsi, kellel inimlikud õigused olid ära wõetud kohtute poolt. Tsaariaegsed ohranfad töötaswad eeskirjadega: peffa wangiastatud inimest — kuni süüta ennast süüdlaseks tunnistas. Rõige jõhtramini käibi poliitiliste wangiudega ümber. Oh-ranka oli iga poliitilise inimese kolgata tee peatuskoht. Siin null ideeliste poliitilistegelastele wäpaste ohranfa nagaitameeste hirwitusi ja alandusi wälja kannalada. See oli nõelafilm, mille läbi wang wõllasje ehk tümmi pääses! Tümmide personaal seisis kalesstanud südametega inimesejuo jäätistest koos. Kui wang ennast nõnda ülewal ei pidanud, nagu see tümmi-inspektorile ehk mõnele wähemale wangi-maja wõimumehele meeldis, siis heideti wang karja, teije sõnaga — wõeti nii kui nõi lewastuutäis käest ära, ning jäeti mõneminuutlisest õhu käes wiibimist ilma. Ja wõimumeestena armastasid endid kõik wangi-majade partijaanid näidata. „See sündis tsaari ajal“, wõikfime me ütelda praegusel momendil, jett niid elame ju demokraatlise wabariligi kaitse all . . . Kuid — walel Raske oli wangi elu tsaari ajal, midu korda rängem on ta Gestis wabariligi tümmes, mis tsaarilt pärandatud. Madalad, niistked urkad on täiskiilunud paremate töölistega, jeda süüdistatakse kommunistuse poolehoidmises. Naridel täidawad kuulad õletohibe aset, ning nende peal lamawad inimesed, kes enese elu jelleks on pühendanud, et rõhutute palgatõõrjade seisukorda parandada. Need urkad on puusärgid, mis elujate inimestega täidetud. Wabariligi oh-ranka (kaitsepolitsei) sai kuulsaks 35 töö-llie protsessi puhul, kus tööliste kallal wägivalda tarwitati, jellepärast, et nad ennast Puri retsepti järele süüdlaseks ei tunnistanud. Et wäljaspool kaitsepolitseid ja tümmi töölisteklassi Innuprii on, tema liikmeid kui metsloomi taga aetaks,

jeda tunnistas Paulupidu mulitja, Dwiga-telt wabriku tööliste Soansu klaperjakt. Weel wähem õigust on nell töölisteklassi liigetel, kes oma klassiwäenlaste käes wängis. Ümberkäimine wangiastatud töö-listelega on jõhker, sõõmine wilets. Peale 1 naela leiwa ja jooja, ussitannud wede-liku ei anta wangiudele midagi. Sedagi leiwanormi taheti poole naela peale anda (kertes, et wangi raswa lähewad), kuid ühine wangiude wäljaastumine sundis wangi-majadewalitjust loobuma jelle täide-wiimiseft. Wängid kuulutasid oma kaitseks näljastreigi wälja, mis kolm päewa kestis ja erdine norm jäi alles. Niid hiljuti taheti jeda läbi wita, et wängid 10-minuutlise wärste õhu käes wiibimise ajal ei tohi oma kaaswangiudele oja waa-data, waid et nad kui fured 10 minutit üksteise järele reas, kaks jammu iga wangi wahet, tuumalt majumaks — worus peadega . . . kui patuhahetsejad kumagi. Wangi-majade rõhumiselehtrikat ei jõudnud tsaar-iaegsed tümmi-inspektorid lõpetada, niid katuwad Gestis wabariligi tümmide wõimumehed jeda täendada ja jatkata. Wängid ei olnud wangi-majade kõrguse otisjega rahul ning ütlesid end õhu käes wiibimiseft lahti, mis peale 3 nädala kestis. Sil-jem wõeti see otisus tagasi. Kui uus töö-erakondlisse walitjuse wälis- ja kohtu-minister Strandmann heffwangimaja Wene mulitjal järele waatamas käis, siis toonitas wangi-maja kõrgus, et wangid on tümmisolejaid alles ässitamud. N., kes jeda kuulis, kui keskwangi-maja kõrgus wa-letas, wõlnud: „Seesinane kõrgus wale-tab“ . . . See teadaanne ei meeldinud wangi-majade kõrgusele, ning pärast Strandmanni lahkimist mõistnud ta N. 7 päewaks kartja . . . Kuidas julged ja õigust rääkida, kui „kõrgus“ waletab! Poliitiliste wangiude ja nende omastega läidakse toorelt ümber. Kui keegi wangi-olejate naistest julged punase põlle ehk punase pearätifuga süüa tooma tulla, siis kõlab wangi-maja „kõrguse“ hääl, kui wiimsepäewa pajun: „Wälja siit pühast kojast, teie häbemataid, kes te julgete punast põlle kanda.“ Justament kui kalkan, kes punast wärwi kardab ning enese sililise wihastab. Tümmis, seinu silmitsedes, ei ole sõherdust määrust näha, mis teataks, kuidas inimene riides peaks olema, kui ta wangi-majasse ilmub. See on tsaariaegne

istvõlksatsoon, misba wabariigi türimäär-
gused täierdavad. Sellimehed, tööliste
Meie lohus on oma häält tõsta nende eest,
kellest inimlikud õigused wõetud. Meil
on tarwis wõibelda, et poliitilisi wangisi
wabastada, kelledega lüü loomadega ümber

täitakse. Sellimehed, astuge nende tööliste
õiguste kaitseks välja, kes wangikodades
mädanewad, walmitselt ja kehaltiselt tödu-
newad. — Nõudke wangikodade
uute awamist. Dnn.

Puudujääk — sissetulekuks.

Õigilise maatera peal on suur hull
suuremaid ja pisemaid kodanlasi riikisid, ke-
da proletariaat pole jõudnud veel ära wõita.
Üks riisugustest on wäike Eesti wabariik.

Maagu täitvõde leidsidki kodanlises riigis-
tides, nii on ka meil „rahwamajanduses“
see rümal lugu, et see majandus omaga
välja ei tule. Et saa luidagi ollaid kokku.
Rahaministriid hõgistawad kas wõi mere-
piitsadent ja muuewad uusi rahastid, luid
ikka ja ikka on lõppude lõputis nende riigi-
kasjas puudujääk.

1919. aastal oli wabariigi puudujääk
1200 miljoni; 1920. aastal on see puudu-
jääk 2500 miljoni (1900 miljoni „eelarwe“
järel ja 600 miljoni „täiendawa eelarwe“
järel). Me mõtleme siin ainult neid mor-
miliisi puudujääkisiid, mis awalikkude eel-
arwete järgi kindlad on. Ministriherrade
portfellide salapaberitesse meie nina ju ei
ulata.

Kuidas riisugune imeilik asi sünnib?
Hiljutine kapitalistide rahwuwaheline ra-
haasjanduse konverents tunnistas, et
tõik kodanlised riigid siplewad puudujää-
kides niiwõrd, et praegu sellest mädast üh-
tegi väljapääsu ei ole. „Midaigi igauks lie-
onast!“ Just nii ütlesid kapitalistid sellel
konverentsil.

Kapitalistlike majapankme on ni-
wõrd pankrotti jäänud, et kapitalistliked
riigid ei suuda enam oma palgatöörasid
ülewäl pidada. Proletariaat on sunnitud
päewast päewa, lord lihes, lord teises kohas
wastu hakkama, et wägriwaldselt näijutamist
murda. Kodanlised riigid on tõik upatise
wajunud.

Ette õngi see imeilik asi, et just riikliked
puudujäägid on kodanlike klassi sis-
setulekud. Mida suurem puudujääk, seda
suurem on olnud kodanlike kasu proletar-
iaadi niigimise. Kes maksab neid puudu-
jääkisiid? Rahwas, s. o. proletariaat. Selle
tasumise need puudujäägid peawad saama
maksud, „Waste“ walitjuse, s. o. kapitali-
stide — kodanlike tasumise..

Mida suuremaks need puudujäägid
kaswawad (ja need kaswawad hõiglasam-
mudega), seda suurem on töörahwa kurna-
mine ja rõhumine. Seda suurem koorn
maksusid pannakse töörahwa turjale. Seda
wäiksemaks krumitakse palgaorja palk. Se-
da rõhutam halatatakse palgaorja veel kurna-
ma. Kodanlike riigi puudujäägid on saa-
mud kodanlike klassi sissetulekud.

Kuidas üle saada neist kapitalistide wa-
remetest? Üks Borjaille rahulepingu spet-
sialist, purukodanlike majandusteadlane,
ütles, et peab tõik kodanlike riikide wõlad
maksuufetaks tunnustama. See mees pan-
di sellepärast kodanlike wande alla, aga ta
oli juba tõik ütelnud. Ta ei ütelnud aga
weel tõik tõik välja. Et rõhujate kurna-
misest pääseda, peab ka majanduse üleilidse
antete alustele seadma, peab walmistuse-
abindude ühiskondlustorriis järjekindlalt
maksma panema, walmistajad peawad ise
majanduse üle walitsejateks hakkama.

Selle kodanlike otsekohete majandusme-
he arwamist pant elus teqelieet maksma
ainult üks walitjus — Wenemaa Nõuko-
gude Wabariik (muidugi ammu enne selle
mehe sulget arwamist). Ükski kodanlike wa-
litjus seda aga ei tee.

Tallinna Ametiühisuste Kesknõukogu poolt korraldatud kõnekoosolek 12. nov. 1920. a.

Koosoleku avab seltsimees Wanja Internatsionaalsega, mille heakskiitmisega taotleb tööliste klassi poliitilise ühendamise eesmärgi. Seltsimees Soans, kes omab kõnes käsitab riigikogu valimiste küsimust. Kutsuvad üles rõhutada töölisklassi liikmeid ühinema oma rõhujate vastu ja hääletama kesknõukogu nimelkirjade poolt, kes igasuguste vägivallade ahistamise peale vaatamata, mis tema paremate seltsimeeste kallal harvitatud, töölisklassi võitlust arendada ja arendama on jatkunud. Teatab, et tal palju oleda heidna koosolekut ühiskondadele seltsimeestele, kuid harva ja nõrkuse tõttu ei suuda ta kõnelema. Muusikaloor mängib: „Julguse meenad, milleid tööle.!”

Järgmine kõneleja, seltsimees Sommerling, kutsuvad üles töölisi aktiivsest toetama ja hääletama ametühisuste Kesknõukogu nimelkirjade eest. Teatab meelde neid vere- „is, mida Eesti sotsiaaldemokraatiline „töölisklassipartei“ aadrilastja Hellatiga eeskõlas Eestis toime on pannud. Kõneleb sellest kurvast hommikust, mil töölisklassi paremad liikmed Jõhorkis ära veristati ja sellest terrorist, mis tuhanded ohvrid on nõudnud töölisklassi riivade — kodanlike valituse ajal. Hüüab: „Mu langenud töörahva kangelastele! Jaganee needus nende hirmudele!”

Muusikaloor mängib Teinamarssi. Seltsimees Alliso peatab iseseisvate sotsialistide partei taktika juures, millest töölisklassi jõuetu on oma võitluselga aru saama. See partei seiskab kodanlike poolt ülespuhutatud sõnadesõljalistidest ja karjeristidest koos, kes klassivõitlust, kui mõne ühikueasja peale vaatavad. Töölised peavad neid paljastama ja piitjutama, kuni nad arusaamisele jõuavad, et praegune ajalooline filmipilt nõuab töölisklassi võitlust, aga mitte juurte sõnade tegemist. Kesolemas riigikogu valimised peavad kogu sotsiaalse tooma. Jäalpool on töörahva hulgas nende vastu. Valimisevastusid on sotsiaalse puulärgid. Töörahvas peab 3. Internatsionaali hüüdsõnade all valimistele minema; ainult 3. Internatsionaal on rõhutatud lihtsust kaitsenud. Hüüab: „Elaugu 3. Internatsionaal ja ühiskondlik revolutsioon!”

Muusikaloor mängib Internatsionaali.

Seltsimees Kuust kõneleb Eesti iseseisvusest ja demokraatiast, mis ainult paberil on, kuna tegelikult elus iseseisvus — Inglise ajumaad ja demokraatia — töölisklassi laagritamist ja tüürnisi tähendab. Kodanlik armastab enamlaste meretöödest kõltsatada, kuid neidest surnutehade mürast, mis ta oma laulajumalale ohveriks on toonud, waikib ta ära. Sotsid, kes endid töölisklassiparteiks armastavad nimetada, on töölisklassi palgamõitlust lämmatada aldamud. Nende partei, verise Hellatiga, on arendatud kodanlike kaitsenud — töölisklassi parematele jõududel verepooni läbi lõigatud. Sotsiaalse toimeid on hünatunud, sest nende riivadid ehitavad vabaduseristid. Ka iseseisvatele sotsiaalistidele on poliitiline küber sellas, mis sinna kodanlike poole kumardusi tehes kasuannud on. Teodab, et kõik palgatöödjad saavad hääletama ametühisuste Kesknõukogu nimelkirjade poolt.

Muusikaloor mängib Internatsionaali.

Teist korda võtab sõna seltsimees Soans ja kõneleb sellest, kuidas teda sinna võetud. Kuulidest lähipuurtud, tulnud ta katusest pöörinud, kuid kumkad, kaitsepoliitika agentide nime all, vedanud teda toorelt mööda treppisid alla, võtanud üle hoomivärrava uulitsale, kus teda veel puksipäradega peksetud, mille tagajärjel käe- ja jalalu murdus. Need argpüksid, kes ei julduvad ühe sõjariistadega töölisele katusele läheneda, näitavad oma kangelaslikku vaimust sellega, et mind, kes ma suremas olin, puksipäradega ja jalgadega pekseti. Roman- dantuuris tahetud lõpukult hing välja kütta, kuid arvatud, et teel haigemajasse ilgegi sureb. Haigemajas läidud vähe inimlikumalt ümber. Ühiskondlikel rõhutatud, et ta olla kommunistlike partei liige, pidada pööranda all töötama ja vabrikus kirjandust laialt laotama. Teonitab, et töölisklassi kodanikuõigust ei ole, püüdnud isiku- ja kodanlike vabadused. Nad peavad kannatama, sest nad asuvad väljastpoolt seadust. Meie peame võitlema kuni inimese vabadused kätte on võidetud. Riigikoguusse minnes saan ma arendatud töölisklassi vabastamise ja huvide eest kurnajate ja nende käsitute vastu võitlema. Karude nägale toetudes saan ma kartmatalt kodanlikele kadu kuulutama.

Muusikatoor mängib Internatsionaali...

Sõna Jaab üks väljasaadetud ametiühis-
juste kongressi jaadik, Hein, kes hiljuti We-
nemaalt tagasi tulnud. Ütleb, et 38horstis
tapetud 26 tse selles süüdi olla, sest kes kä-
sis neid nii hõremeesed olla ja kodanlike
klassi peale torni jooksta. Ütleb veel, et
Wene Nõukogude liitsem ei kõlba Eesti
tõrnahwale... Rahwahulgad lähed torni
lähki. Kuidanwad hülited: juudas, promo-
kaator, inimesejoo jätkis jne. jne. Selle maru
järele soovitab siiski tööliste häälendada
Refnõukogu minetirjade poolt.

Kodanlike poole ülesäinud joofikute
wastab sellimees Kuust: „Häbi sulle, kes
ja paremaid sellimehi teotad; kus on su
häbitundmus, sest 76 olid Hellati poolt ju-
ma mõistetud ja pääsesid ainult imeliku ju-
huise läbi. Häbi kõigile, kes klassiwõitluse
aate maha on müünud oma tinnutetele lei-
watiki eest. Eesti töölisteklass näelutab
Heini ja teised ülejooksinud häbiposti.“ Kõ-
neleb terrorist, mida Eesti ja Soome ko-
danlus on tarwitunud töölisteklassi kallal.
Hein küsib: „miks pärast tulewad paljud
Wenemaalt tagasi?“ Kõnelejat ei lasta edasi
kõneleda, waid karjatakse, wilistatakse ja
trambitakse maha.

Seltiline Hanson wastab Heimile: „Hä-
bi peaks olema kõneleda, nagu oleks 38-
horstis langenud tse süüdi. Nende mälestus
on meie püha, sest nad on selle võitluse
eest laganud, mida meie edasi peame.“ Häbi-
puna tuleb 38horstis tapetud ametiühis-
juste kongressi jaadikute naiste pal-
gesse, kuisdes jeda süüdistust ko-
danlike leeri pakkupõgenemise tööliste poolt.
Kutsus üles naiswõitluse jeda võitlust jatka-
ma, mille eest tuhanded on langenud. Tar-
wis kõik lönd koondada võitluseks kapitali
wastu.

Sm. Kuust wastab Heimile, et Wene-
maalt tulewad need, kellel kurnud on pun-
giti ja jäherdused kontrerevolutsioonilised
elementid, nagu Hein. Ajjata on Wene
nõukogusid meie kodanlike poolt ära oste-
tud agentidel maha teha. Eesti tööliste-
klass hindab Wene tööliste võitlust teistiti,
kui kodanlus ja kodanlike poolt äraostetud
ogendid.

Tapetud ametiühisjuste Refnõukogu esi-
mehe Annaje abikaasa wastab Heimile, et
ajjata on Wene Nõukogusid laimata ja lan-
genute kohta haawamaid sõnu ütelda, sel-
leks, et Eesti kodanlikele meeldida ja sel-
le juudasitöö eest Eesti elamise õigust
saada. Kutsus üles ennasid oma lappi mitte
jäherdusteks tõrnahwa äraandjateks kas-
watama, nagu jeda Heim on.

Sellimees Hansen kutsus veel kord
naisproletaarlast üles meesproletaarlaste-
tega ühinema. Kõrwuti — käikies sammus-
des ja ühijelt kodanlike vastu wõideldes
lähed mees- ja naiswõitluse londa orjuse
võd murda. Naiswõitlused peawad meestega
ühijelt ainult ametiühisjuste Refnõukogu
ainetirjade eest häälutama.

Langenud kongressi jaadiku abikaasa
küsis Heimilt: „Kui Wenemaal jäherdune
puudus on, kust wõttis tema siis selle raha,
mis ta enne kojufõitmist koju naisele saas-
tis ja enesega ühes löi oma löudi kaswata-
miseks. Kui seal puudus oli, miks on ta
füsiionomia siis nõnda punane ja priiske?
(Üleüldine naer.)

Sm. Soans'ile, kellel karkusid ei oke,
pannakse korjandus nende õstmiseks kol-
me, mis peale 6000 marga sisse toob, et jä-
uel woadata, kas jms Soans sellepärast veel
kodanlike poole üle pole läinud, et tal ja-
lad puuduwad...

Sellimees Summerling kutsus üles noor-
ri ühinema ja endid organiseerima selle li-
pu alla, mis tänagi leinas wäikes, kui pro-
wokaator Hein langenud tööliste mälestust
amalikult teotab. Meie, woored, elame ras-
kete tingimistes, kodanlus rõhub ja lute-
wab noorelt meie hinged. Nooreitpeast ole-
me meie eksploateermise abinõuks täitma-
ta kapitalile. Klassiwõitlus on meie riidest
ohwrid nõudnud; meid on peksetud, tapetud
ja paljud afuwad tünnides — ahelaid kõ-
listades. Noorte õladel lajub üks wä-
listeklassi võitlust, sellepärast peame oma
riidast koondama ja ühes lammuma ahe-
latesse needitud töölisteklassiga. Tööliste
noorjugu peab võitlust alustama wana,
kõdumewa ilmakorra ja tema poolehoidjate
wastu. Ainult siis, kui inimesejugu on wa-
ha igasugusest kurnamisest, wõib meie noor-
jugu rõõmsalt tulewikku woadata. Et kurn-
amist kaotada, peab tööliste noorjugu en-
nast organiseerima ning ühendud jõuga ko-
danlike wäerinnast löbi murdma. Woored,
koondage endid 3. Internatsionaali lipu
alla, sest meie pärast on tasewit!

Koosolek lõpetab kell pool 10.

Wõpüks mängib muusikatoor: „Sulgesti
wennad niid tööle!“

Koosolekurnum, rõõud, kõrwalised ruu-
mid, mis afuwad koosolekufaalil kõrwal,
korridor ja trepid olid töölistega täis kii-
lutud. Koosolekust wõisid aja peale 3000
inimese. Paljud läksid tagasi, sest wõimata
oli wälja müüagi kuulda, kuna sisse enom ei
mahjunud.

Kaasa ei ole töölistemaja sõberdust tööliste armu oma ruumides näinud.

Möödaminev kodanlane küsis hrmanult: „mis sinu lahti on, et sõberdune määratu arm inimesi loob on?“ Paljude näod

olid kohtunud — mõeldes oma vaudkapide peale!!

See oli ainult tööliste koosolek, mida Tallinna ametiühisuste Kesknõukogu korraldas.

D. U.

Tartu ametiühisused valimiste eel.

Sel ajal, kui rüütlitöölised juba päevakirjanduseks saavad, tegi sõjaste liider Jans, peale selle, kui ta sõjaste parteidele atestaadid oli annud (oma parteile muudugi kõige parema), „Sotsialdemokraadis“ nr. 183, Tartu ametiühisustele ettepaneku — peakoosolekuid pidada ja omalt poolt kandidaate ära tähendada, keda nad sotsialdemokraatide nimekirja üles soovivad võtta.

See ettepanek tehti Kesknõukogule näärimeeri mööda, kuid ära nähes, et ta seal kindlasti läbikukkuma saab, jäeti see kätte pooleli ja kuulutati nimekirja tehes.

Seda oluforda ruttasid siis iseseisvad sotsialistid ära kajutama ja tegid Kesknõukogule ettepaneku: Kesknõukogu walgis kandidaadid, keda nad siis oma nimekirja võtavad. See ettepanek läks siis ka selle tõttu läbi, et weel teada ei olnud, mis sugused rühmad valimistel saavad oma nimekirjadega esinema, ja Kesknõukogu walgis kaks kandidaati ära, et neid iseseiswate nimekirja jaoks üles võetud. Paar päewa hiljem oli Tartu metallitööliste ametiühisuse peakoosolek, kus ka sedasama laadi ettepanek tehti.

Metallitööliste ametiühisus walgis omalt poolt sm. Sewaldi ja jätkis temale omale otsustada, mis suguses nimekirjas ta oma kandidatuuri üles seab, tingimise, et see rühm mitte parempoolsem ei oleks, kui Eesti Iseseisew Sotsialistiline partei.

Teada saades, et Tallinna Ametiühisuste Kesknõukogu iseseiswa nimekirjaga valimistele läheb, pööras see kandidaat Janna poole, ja ta sai ka Tallinna Ametiühisuste Kesknõukogu poolt esimese kandidaadina selleks nimelise nimekirja nr. 3 Tartu ringkonnas üles võetud. Nõuati sellega tegi Tallinna Ametiühisuste Kesknõukogu Tartu Am. Üh. Kesknõukogule ettepaneku — ühineda valimistel Tallinna Kesknõukoguga ja omalt poolt kandidaate sellesse nimekirja üles seada.

Tartu Am. Üh. Kesknõukogule näis aga see ühinemise küsimus nii otsustatava tähtsusega kardetaw samm olema, et ta seda oma pea järgi otsustada ei julgenud, ja selle asemel, et sellest kiinni haarata kui klassiteadliku seltsimehe pakutud käest, jäeti see käsi õhku rippuma ja otsustati see küsimus Am. Üh. juhatus ja Kesknõukogu ühise koosoleku otsustada jätta, mis nädal hiljem, s. o. 7. oktoobriks, tohtu kutsuti. Ühitasid saiwad ka Tallinna Kesknõukogu resolutsioonid suurematele ametiühisustele tutvunemiseks ja selgukohawõtmiseks saadetud.

Tuli siis see tähtis päew, 7. oktoober, kus Tartu Am. Üh. juhatus ja Kesknõukogu ühine koosolek sai ära peetud, mis Tartu Am. Üh. elus pöördpunktiks töötada saada, millega ka see ilus kodurahu idüll, mis sõjaste ja iseseiswate wahel sin walitjes, rikutud näib olemat, mida walimisteeelne ärewuski nähtawasti kõgurata ei jõudnud, sest walimisteküsimus oli juba otsustatud, kui see ettepanek Tallinna Kesknõukogu poolt tuli, kuna aga iseseiswad nii kui ennegi kindlasti sõjaste najal seisiwad, ja ei ole weel praegugi, kui seda kirjutan, ise seisma hakkanud.

Koosoleku käik oli üleüldistes joontes järgmine: Am. Üh. otsuste läbiwaatamiseks, mis kirjalikult ja suuõnal olid sisse antud, waliti komisjon; see waatas otsused läbi ja sai järgmise kokkuvõtte:

1 am. üh. oli täiata Tallinna Kesknõukogu poolt, 1 oli ainult Eesti Iseseisew Sotsial. partei poolt, 1 jätkis Kesknõukogule woli walida kolme tööliste partei wahel, s. o. sõjaste ühes arwatud, ja 1 jätkis waba woli sõjaste parteide poolt hääletada, kodanlised kaasa arwatud, kuna teised kõik Kesknõukogule waba woli jätsid walida ainult Tallinna Kesknõukogu ja iseseiswate nimekirja wahel.

Komisjoni, mis neljast iseseiswast koos seisis, tegi nende andmete põhjal Kesknõukogule ettepaneku kirjaliku resolutsiooni naol, mis järgmiselt kõlas: Ametiühis-

juste otfuse põhjal ühineb Reskndufogu ainult Eesti Iseisw. Sotsial. partei nimekirjaga. Mille peale põhjendades, komisjon, kui ta erapooletu tahtis olla, jarnase ettepaneku tegi, jät kõigile arusaamataks. Koosoleku juhataja (Iseisew) aga tõendas protesteerijatele, et koosolek olewat ise süüdi, et ta neil Iseisewat komisjoni walinud ja tema ei wõwat midagi parata, et otsus niisugune olewat.

Enne seda oli sisse antud Tallinna Ametiühisuste Reskndufogu sekretääri Jm. Sommerlingi poolt, kes koosolekust sõnadusega wä wõttis, resolutsioon, mille siju umbes järgmine: Tartu Ametiühisuste Reskndufogu, ära nähes, et Tallinna Ametiühisuste Reskndufogu on alati tööliste huwide eest wäljas olnud, otsustab walmistel ja ta üleüldise temaga ühineda.

Sotside poolt oli ettepanek, mis järgmiselt kõlas: Tartu Ametiühisuste Reskndufogu jätab walmistuse küsimuse lahtiseks. Need olid siis need kolm ettepanekut, mis hääletusele pidi minema. Enne kui hääletusele saadi minna, leidis aga Tartu Reskndufogu sekretäär H. Kirsi (sots), et koosolekul üheliigseid isikuid olewat ja soowitas neile lahtuda. See jännitas koosolejate seas imestust, sest kõikide teada pidi see ju Ametiühisuste juhatusle ja Reskndufogu ühine koosolek olema, ja nüüd korraga, kui otustaw filmapilt kätte jõuab, aetakse juhatusle liikmed wälja. Kõik, kes eelmisel koosolekul olnud olnud, mäletasid wäga hästi, et otsustatud sai Ametiühisuste juhatusle ja Reskndufogu ühine koosolek kofku kutsuda; koosoleku protokollis aga seisab: „Ametiühisuste wolinikkude ja Reskndufogu koosolek“, ja niisama olnud ka kutsed wälja saadetud. Ka et olnud keegi endise koosoleku protokollil lugemise ajal tähele pannud, et seal niisugune wiga sees seisab, ja protokoll oli juba kinnitatud, kui see awalikult tuli, et protokoll hoopis tekiti oli kirjutatud, kui tõepoolest otsus oli tehtud. Mit olid siis need Ametiühisuste juhatused, kes juunionalised kutsed koosolekule ilmuda olnud saanud, täies koosseisus kinnunud, kuna need, kes ainult H. Kirsi kirjalikkude kutsete waral sellest teada olnud saanud, ainult ühe esitaja olid saanud.

Sarnane segadus asjaajamises kutsus ka täiesti põhjendatud protesti elule, kuid sellest hoolimata aeti kõik koosoleku ruumist wälja ja kutsuti siis uuesti nimekirjade ja wõlutuste järele sisse, kuna neidest ühifustest, kust kedagi wõlutustega

ei olnud, omad mehed sisse toodi ja teised sühilitult wälja jäeti.

Kui juba küll arwati jdelutud olema, wõeti hääletamine käsi, ilma et kellegile resolutsioonide armustamiseks sõna oleks antud; näis sellega palawikufarmaine rutt olema.

Wäljaspool sisseandmise järjekorda pandi hääletusele komisjoni resolutsioon. See poolt 14 häält. Siks tult hääletusele Jm. Sommerlingi oma; sai poolt 16 häält. Ei usutud kuldagi filmi ega kõrwu, waid pandi uuesti, wihast peale, hääletusele. Jälle saadi needjamad tagajärjed, kuna sotside oma kõigest 5 häält sai. Siks lõi Iseisew, Sutt, weel ühe kofku wälja ja lahtus Jm. Sommerlingi resolutsiooni parandust sisse wila, mis teda Iseisewate ehk komisjoni omaga ühesisuliseks oleks teinud. See ettepanek sai poolt 11 häält ja luttus sellega ära.

Mit näitas siis Tartu tööliste esitus, et ta omas enamusel Iseisewamalt ja klassiteadlikumalt otustada mõistab kui mõned „Iseisewad“.

Jband Kirsi, Tartu Reskndufogu sekretäär, lõi, ära nähes, et nende ast päris rappa läheb, weel wiimase abinõu wälja ja kuulutas, et tema omast ametist lahtub, kui Reskndufogu oma otfuse juurde jääb. Tema, kui Sotsialdemokraatlike partei liige, wõiwat mitte selles sihis töötada, kui Tallinna Reskndufogu, kes 9. Internatsionaali platwvormil seisab Jne. See wõttis mitmel Iseisewal palwed lahti ja sundis neid Kirsi teenuseid illes lugema ja arwamist awaldama, et see otsus olewat juhusline olnud ja seda wõiwat Reskndufogu omas harilikus koosseisus ümber muuta.

10. oktoobriks oliwadki teadaanded Ametiühisuste Reskndufogu juhatusle poolt laiali saadetud, kus öeldud, et Reskndufogule olewat protesti sisse tulnud tehtud otfuse wastu. Teadaandes nõuti, et ametiühisused selle kohta sekkumise wõtaffid ja omad esitajad wõlutustega warustatult 14. oktoobril Reskndufogu koosolekule saadafid, kus see küsimus uuesti arutusele tulewat.

14. oktoobri koosolekul, protesti läbi arutades, tuli kirsi, et nad peaaajalikult minewal koosolekul olnud segaduse pärast sisse olid antud, ja milles nurifeti peaaajalikult sellepärast, et neile 7. oktoobril õigeid kutsesid polnud saadetud Reskndufogu ja Ametiühisuste juhatusle ühilele koosolekule, waid ainult ühte esitajat nõnutud. 5 protesti nõudis ainult Kirsi, J. O. Tartu trüki- ja raamatutööstuses

töötajate ühisus rõhkem otsekohejemalt tehtud otsuse rewideerimist, mis ka just selle protesti põhjal ette sai mõtetud.

Ellemate waleluske järele pandi ette esimeseks järgmine resolutsioon:

Ära nähes, et Sotsiaaldemokraatiline partei oma praeguste juhtidega eesotsas, püüab tööliste hoida kodanluse oheliku otjas ja neist teha kodanlusele sõnakuulelikka tööloomet, ise alles kodanlusele opmanni ja jandarmi kohuste täitjaks. Et nad igal võimalikul juhtumisel töötawa klassi tahtmist — walitsemaks klassits tõusta, sumbutada püüawad ja sellega klassiteadmust tööliste hulka des wähenemad. Neil on küll alati tööliste nimi juus olnud ja nad on suurt sõru teinud tööliste organisceerimisest, aga oma tegudega on nad näidanud, et nad tööliste organisatsioonist paremini lõhkuda õskawad kui kodanluse ise. (Mäit. olgur 102 Ametijuse kongressi jaadiku wäljasaatmine ja 26 Ülemaalise Reskndukogu liikme mahalaastmine Jõborskis.)

Sellejama organisatsioonide lõhkumise tarwasse kulusub ka H. Kirsi äraastumine Reskndukogu sekretäri kohalt, sest niipea kui Tartu Reskndukogu otjustas Tallinna omaga ühendurusesse astuda, on tal nähtawasti kahwmine oma äraastumise läbi Reskndukogu hõmbida oma otjust muutma, et teada huwesti Tallinna Reskndukogust ära isoleerida. Nähtawasti on ta oma nõusse saanud ka mõned klassiteadmusteta töölistes, kes waluris olid sellekohastele protestidele alla kirjutama. Kõigis selles selgusele jõudes, otjustas Tartu Reskndukogu: 1) Katkestada koosugused ühendused jarnaste kupleidajate parteiga; 2) jääda oma 7. okt. tehtud otsuse

juurde kindlaks ja 8) loowat õmalit poolt, et peatselt saaks elute kuffitud ülemaastme tööliste organisatsioonide Reskndukogu, kes majanduslise ja klassiwõitluse alal juhatusse oma kätte mõtaks ja looks sihise tugema wäcrinna tööliste huwide eest mõitsemiseks.

Teiseks tehti ettepanek endises kolmi resolutsiooni, j. o. iseseiswate, Tallinna Reskndukogu ja jottide oma kinnitusele hääletusele panna.

Kolmandaks tehti ettepanek — täna ette pandud resolutsioon endise wastuwõetud Tallinna Reskndukogu resolutsiooniga ühendada, mis ka wasturääkimist ei leidnud. Koosolek otjustas kinnijest hääletada, mille tagajärg oli järgmine:

Tallinna Reskndukogu poolt 18 häält,

Sotsiaaldemokraatide poolt 18 häält,

E. iseseiswate jottialistide poolt 10 y.

Nähtawasti olid jottid wiimase meheni wäljas, sest endisel hääletusel said nad lõigest 5 häält.

Kolmat forda näitas Tartu tööliste esitus, et ta oma enamuses klassiteadlit on ja teiste töölistega tahab ühes sammuda töölisteklassi eesmärgi — jottialismi poole, ja õigeks tunnistas jeda taotikat, mida Tallinna töölisteski omaks on mõtnud.

Ma jellel koosolekul teatasid is. Kirsi ja Taks juhatusse kiiget, et nad omad wõitused maha panemad. Jällegi lätsid iseseiswatel palwed lahti, ja et jatkunud mendel nii palju iseseiswust, et jotta minna lasta. Seabi siis endises kandidaathetels üles ja walit tagasi.

Oh, iseseiswad, millal hakkate ise seisma!

Kõige puhtam neitsi.

Ma jutasin „R. H.“ 2. numbri „Juusdaste näoptilide“ hulka ka N. Dinase oma. Aga — hell, nagu iga teine paljunahkne jots ritigilugu walimiste eel, kõttab N. Dinase õiendama ja mind „inetus worilooptimises“ süüdistama.

„Mina olewat ühes D. Strandmanniga „neljamiljoni jut“ sünnitanud, Jõborski tee tasandatud, „Tõõ Hääle“ kägistatud ja „Tõõ Hääle“ toimetajat nuuskinud jne. — Kust ja kuidas üland „Fotograf“ niisugused wales on wälja „nuuskinud“!? — Resja mitljoni looga et ole minul wähe-mõit tegeemist, loomul ka mitte Jõborski

tee tasandamisega. Et ole mina ka mingit „Tõõ Häält“ „kägistanud“, ega tema toimetajat „nuuskinud“ ja „nuuskurlikka“ teateid oma erakonna keltšimehele N. Uskile annud“.

Nii kirjutas N. Dinas must walge peal „Sotsiaaldemokraadi“ 287. numbris „Fotografeerimine“, siis selle arwnehe wäited üllsõaawal ja järjekorras!

1) Dinas ei olewat neljamiljoni looga „wähemastki tegeemist“.

N. Dinas oli D. Strandmanni walitjuse esimene sifemimister. H. mahl keebiti Tallinnas „wabariigi walitjuse“

teadaanne illes, et keskendukogu olewat „väliselt waenlaselt“ „rahalist abi saanud“.

Kuna — Fordan — U. Dinas sellejama wabariigi walitjuse liige oli 11. mail 1919. aastal, siis — kuidas nimetada seda U. Dinast, kes niisid ilmasiuita nädoga ütleb, teinud ei olewat nelja miljoni „wähematti tegemist“? See ametlik teadaanne oliigi nelja miljoni „sünnitamine“, sest silt hakates sai see prowokatsiooniline pagariaste kutt omale ametliku olema.

Samal ajal pidasid sõjalis oma Kuna wargandhatsioonid koosoleku (kui ma ei eksinud — kommertsikooli saalis) ja seal teerutati sellest „neljast miljoni“ igale aujale tööliste filmust. Matkuu streik asti raadtee-wabrikus just selle prowokatsioonilise jutuga nurja. Ka mõne teise töölistekest peale ei jätnud see oma mõju awaldamata. Mii korwitas sõjise partei selle jutu politikkilise sõjariistana ära — töölisteklassi wastu ja bodanluse huwides. Eisan juure: nelja miljoni lärmi all mindi tasakessti — efinesele sõjakäigule Peterburi peale. Ja sellepärast ütlen mina, et hr. U. Dinas ta siis ei wõiks ennast „neljamiljoni“ sünnitamiseft lahti ütelda, kui ta minister ei oleks olnud. Seft ta oli ja on sõjise partei silnapaistwam liige. Ja see partei on termelt wastutaw selle jutu eest.

U. Dinas ütleb, et Lenin soowitawat „kõwiste sõjariistade“ tarwitamist ja sellepärast mina toda inetust poriga loopt-walki. Mina küsin: kas neljamiljoniline prowokatsioon on kihwtine wõi mitte?

2) Dinast ei olewat Jsborski tee tasandamisega „wähematti tegemist“.

Kes keskendukogule neli miljoni tasku toppis, see tasandas Jsborski teed. Saata soomusrongilaste kätte proletaarlasi, kes „wälise waenlase“ poolst äraostetud inimesteks ametlikult ja — ka Dinast poolst tembeldatud olid, just see ongi Jsborski tee tasandamine.

hr. U. Dinast! Kas ei teataks Te, et Teie sõjise af. k. rühmas 102 wäljasaatmise wastu hääletasite Teie ei wõi seda teada, sest Teie meelest oli wäljasaatmise mõte wäga tark ja terawmeelne!

3) Dinast ei olewat „Töö Hääl“ kirjastanud!

Waadake, kus konts! „Töö Hääl“ pandi n. n. kohtuwõimud sinni, U. Dinas aga oli siis siseminister ja kohtuminister oli Jaakson. Pahem käsi ei ole süüdi, mis

parem teohl! Pealegi on ju kohus tankesti heftem ja walitjuseft riippumata. Kas nii tuleb Teie ümberlõikamist mõista, aumees Dinas?

Kuid — ülemprokurööriks oli Dinast kallis parteiseltsililine U. Sellat ja juba sellest teadlast on küll, et selgete teha sidet „Töö Hääl“ „kohtuliku“ finnpansamise ja hr. Dinast wahel. Pealegi oli U. Dinast häälekandja „Sotsialdemokraat“ see, kes imestas, et wõimud „Töö Hääl“ sulgamisega nri wäga weitanud on. Ja — kas ei olnud siseministri U. Dinast seft weftreeritud triikilijad need, kes „Töö Hääl“ jatkamise teise nime all wõimatuks tegid!

Kumb on „waimline paljasjalgne“, hr. Dinas? Kas mina wõi Teie? Kumb tarwitab walega kihwtitud sõjariista?

4) Dinas ei olewat K. Aktile n u u s k u r l i k k a teateid annud „Töö Hääl“ koimetaja kohta“.

Neude kase aumehe enese asti on liisku hehta, kumb neist oli seda wälja nuhtlunud, mis K. Akti länud aasta 1. juulil asti. kogus awaldas ja nimelt, et „Töö Hääl“ tegetik koimetaja olewat W. Kingisepp. Uga teatawasti ilmus „Kommunisti“ lendlehes selle järele W. Kingiseppa awalik kiri K. Aktile, mis peale U. Dinas oma lord „Sotsialdemokraadi“ teatas, et tema olewat Jaan Käernerist kuulnud, et Kingwert nime all peitumat W. Kingisepp. Uga „paljasjalgese“ on selge, et telefoniline niisugune oli: Jaan Kärrur — U. Dinas — K. Akti — astutawa kogu kõnetool — pagari uulits. Kas niisugune Dinast „teade“ Aktile n u u s k u r l i k k u s tuleb nimetada wõi kihwtiseks sõjariistaks, seda wõime päris demokraatlikelt otsustada — paneme selle leerulise kirjamise wabrikute hääletamisesel! Kas olete nõus, hr. Dinas?

Dinas on oma nuuskurlikkudele kasidustele tänapäewanigi truusk jäänud, sest ta kirjutas: „Fotograf“ on nähtawasti „kommunist“. Mis arwab ses juhtes wõbank Purri? Kas ma olen kommunist? Wõi ei ole tal Lammerekult teateid? Kuslugu ta siis U. Dinast asjatundjana plakkil

U. Dinast „ümberlõikamist“ on nähtud selle kohta, kui rikutud need bodanliste kultuuri abarikud on. Ta torkab töölisteklassise kihwtitud pistoda selja sisse ja „otendab“: minul ei ole tema suremistelega vähematti tegemist, tema organisatsioon on süüdi! Fotograf.

Wastutaw toimetaja: Jüri Liwas.

Wäljaandja:
Tallinna Ametlihtijuste keskendukogu.